İŞKUR

2016

BİTLİS

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

BİTLİS ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

İlhan ARSLAN

Önder AMAT

Sedat KOCAMAN

ÖNSÖZ

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızlı bir değişim yaşanmakta sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş olarak adlandırılan bu süreçte giderek teknoloji hâkim olmakta emek yoğun üretim modelinden hızla uzaklaşılmaktadır. Bu değişim işgücü piyasasına da yansımaktadır. İstihdam artışının sağlanması ve geleceğe yönelik istihdam politikalarının belirlenebilmesi, gelecekte temininde güçlük çekilebilecek mesleklerin belirlenebilmesi ve buna paralel olarak işgücü uyum faaliyetlerinin bu alanlarda yoğunlaşması için işgücü piyasasının izlenmesi oldukça önem arz etmektedir.

Yaşadığımız dünyada kalıcı olmak için gelecekle ilgili değişim ve gelişimleri yakından takip etmek ve olası durumlarda neler yapılabileceği konusunda önlem alınması gerekmektedir. İşgücü piyasası da arz ve talep dengesinin sağlandığı ve gelecek öngörüleriyle bir bütün oldukça faydalı olacaktır. İşverenlerimiz aradığı nitelikte işgücünü bulamamakta, işgücünün nitelikleri işverenlerin aradığı nitelik ve beceri ile uyuşmamaktadır. Bu sorunun çözümü için işsizlerin niteliklerini ve işverenlerin hangi mesleklerde ve hangi niteliklerde elemana ihtiyacı olduğunu bilmek oldukça önemli hale gelmektedir. Mesleki eğitimin iyileştirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilen çalışmalarda, işsizliğin önlenmesine yardımcı olmak, işverenlerin ihtiyaç duydukları mesleklerde ve nitelikte elemanları işgücü piyasasında kolayca bulabilmesini sağlamak için yerel düzeyde bir işgücü piyasası analiz çalışması gerçekleştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaçtan hareketle hazırlanan; İşgücü Piyasasının Analizi, sektörler bazında işgücü piyasası ihtiyaç ve arz tespitine ilişkin en gerçekçi ve güncel durumun belirlenmesi ile sürekli olarak güncellenebilir bir veri tabanının oluşturulması hedeflenmiştir. İşgücüne ve ekonomik yaşama yönelik planlama ve araştırma çalışmalarında çeşitli kesimlerin istifade edeceği bir yol gösterici olacaktır.

İlimizde işsizlikle mücadelede en önemli görev ve sorumlulukları üstlenen Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü bir yandan işgücü arz ve talebini oluşturmak suretiyle işverenlerin işgücü taleplerini uygun eşleştirme faaliyetleri ile kendisine başvuran iş arayanlarla karşılanabilmesi ve işgücünün istihdam edilebilirliğinin arttırılması amacıyla yılda 4 defa toplanan il istihdam ve mesleki eğitim kurulunda alınan kararlar ve oluşturulan politikalar çerçevesinde çeşitli alanlarda işgücü uyum faaliyetleri düzenlemekte, toplum yararına çalışma programları uygulamakta, iş arayanlar için iş ve meslek danışmanlığı faaliyetlerini yapmakta, girişimcilik ve staj programları düzenlemekte, öngörülen şartları sağlayan işsizlere ve işini kaybedenlere geçici bir süreyle işsizlik sigortası, iş kaybı tazminatı, kısa çalışma ödeneği ödemektedir.

“Hangi meslekte ne kadar elemana ihtiyaç vardır” sorusu, bu çalışma ile cevap bulacaktır. Gerek İl Müdürlüğümüz gerekse diğer kurum ve kuruluşlar tarafından insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla düzenlenen mesleki eğitim faaliyetleri daha isabetli ve işgücü piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda olacaktır. Bitlis ili için öncelikle mesleki eğitim programlarımızdaki etkinliğin arttırılması ve işgücü piyasasında taleplere uygun işgücünün yetişmesinin sağlanması beklenmektedir. Bu itibarla elimizdeki çalışma, işgücü piyasası açısından önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Burada İşgücü Piyasası Analizi kapsamında ortaya çıkan raporun kitap halinde yayınlanması ve bu bilgilerin Bitlis iş dünyasına ve çalışma hayatını organize eden Kamu Kurum ve Kuruluşlarına ve bilgi formlarını dolduran işverenlerimize faydalı olması temennisiyle emeği geçen herkese şükranlarımı sunarım.

Eşref Aslan
Bitlis Çalışma ve İş Kurumu İl Müdür V.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 6
İşe Yerleştirmeler 8
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 10
İşsizlik Ödeneği 11
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 13
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 15
İşyeri Verileri 15
Mevcut İstihdam 26
AÇIK İŞLER 31
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 50
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 58
SONUÇ 66
KAYNAKÇA 68
EKLER 69
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 69
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 77
EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 79

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 7
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 9
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 10
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 11
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 15
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 24
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 27
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 29
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 30
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 31
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 32
Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 33
Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 38
Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 39
Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 40
Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 42
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 43
Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 44
Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 44
Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 46
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 47
Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 48
Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 49
Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 50
Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 52
Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 54
Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri ... 56
Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 57
Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 59
Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 60
Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 61
Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 62

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 8
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 16
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 17
Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu 18
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 19
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 20
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 21
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 22
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 23
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 26
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 28
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 32
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 34
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 35
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 35
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 36
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 37
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 39
Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 40
Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 41
Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 51
Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 51
Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 53
Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 54
Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 55
Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 63
Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 64

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK' in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Bitlis ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde **46,5**; İstihdam Oranı yüzde **10,6** ve İşsizlik Oranı yüzde **41,5** olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Bitlis ili; işgücüne katılma oranı ve istihdam oranı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. Ancak işsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasına göre daha eksi durumdadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Bitlis ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı **12 bin 385**. Bu sayının yüzde **40,2'ü** kadınlardan, yüzde **59,8'sı** da erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi (Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Bitlis ilinde **3 bin 427** kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş **Beden İşçisi (Genel**) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında **2 bin 111** kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde **34'** ünü kadınlar, yüzde **76**'sını ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise **Beden İşçisi (Genel**) olmuştur. Bitlis İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde **89,2'si** bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise **Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel) ve Temizlik Görevlisi** meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Bitlis İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı **165'tir**. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde **13 sektörde** tam sayım yapılmıştır. Bitlis ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 4 bin 242 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise **3 bin 490** çalışan erkeklerden, **751** çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde **31'i,** kadınların ise yüzde **2'si** İnşaat sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 25,7 kişi istihdam edilmektedir. Bitlis ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler İle Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılardır.

Bitlis ilinde açık iş oranı yüzde **0,7** olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Bitlis ili açık iş oranı bakımından **0,8** puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise **yüzde 4,6** ile **imalat** sektörüdür. Bitlis ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin **Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar** meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı **yüzde 61,2'dir**. Ayrıca açık

iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu **yüzde 2,4** ile **Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar** meslek grubudur. Bitlis ilinde en fazla açık iş olan meslekler; **Beton Santral Operatörü, Mermer İşçisi, Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı, Laboratuvar Teknikeri, Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı), Kargo Takip Görevlisi, Temizlik Görevlisi**. İl genelinde açık işlerin **yüzde 7,6'sı** için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Bitlis ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla **Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler** sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin yüzde 100'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Bitlis ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok **Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar** meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin **yüzde 50,5'i** söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Bitlis ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada **İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)** mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla **Sondaj Operatörü**/**Sondör** ve **Sıvacı** meslekleri takip etmektedir. Bitlis ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada **Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması** yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bitlis ilinde işverenlerin yüzde **15,9** 'u istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı ise yüzde **2,5** olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bitlis İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Bitlis İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Bitlis ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Bitlis ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Bursa, Bitlis, Bilecik TR41 olarak bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Bitlis ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	38,8	14,2	33,3
2009	42,9	14,3	36,8
2010	44,1	16,3	36,9
2011	48,2	11,1	42,9
2012	46,7	9,1	42,4
2013	46,5	10,6	41,5

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'de Bitlis ili için TÜİK' in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir.

Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

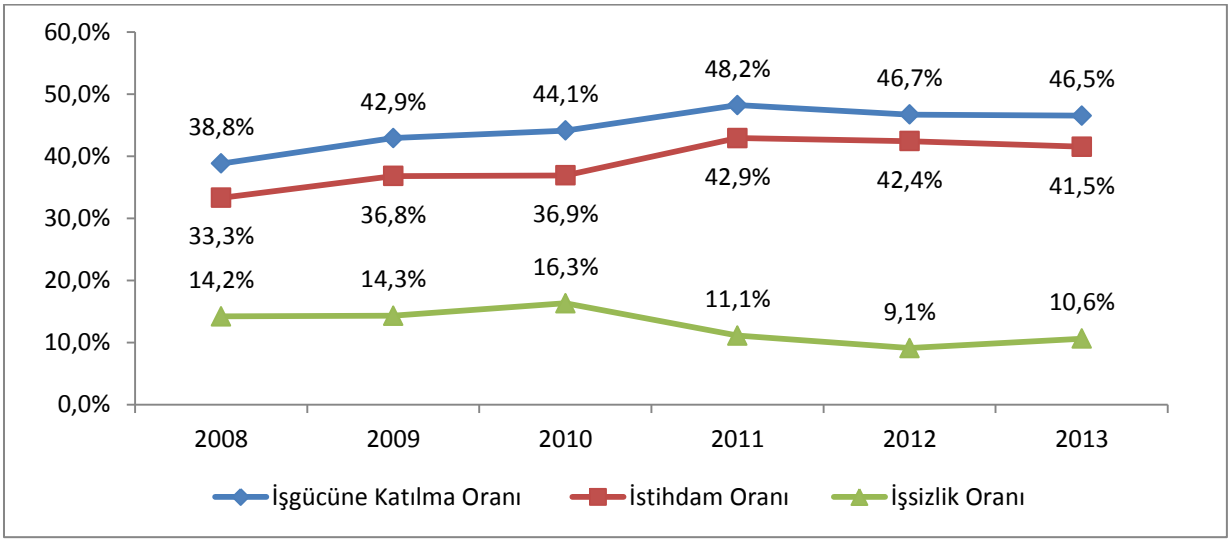

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. Bitlis ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 küresel krizinden sonra işsizlik oranlarındaki artış ve istihdam oranlarında azalış görülmektedir. İşgücüne katılma oranında ise 2009 yılında 2008 yılına göre 4,1 puanlık bir artış gerçekleşmiştir. Özellikle kriz dönemlerinde işgücüne katılma oranlarındaki azalışın sebebi iş bulma umudunu yitiren işgücünün iş aramaktan vazgeçerek işgücü piyasası dışında kalmasıdır. Zira 2010 yılında işsizlik oranı yaklaşık 2 puan artmıştır. İstihdam oranındaki 2010 ve 2011 yılındaki artış eğiliminden sonra 2012 de 0,5 ve 2013 yılında 0,9 puanlık azalma olmuştur. 2013 yılında Türkiye'de istihdam oranı ise yüzde 43,9 olarak gerçekleşmiş olup, Bitlis ili 2,4 puanlık bir farkla bu oranın altına bulunmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Bitlis ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

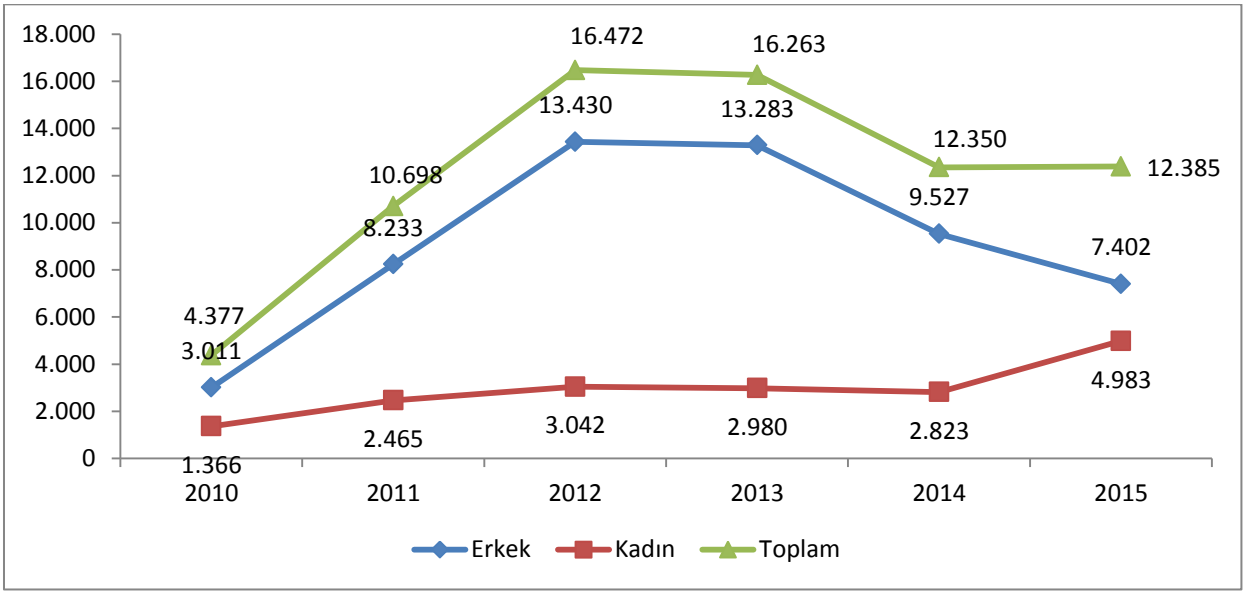

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Bitlis ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 4.377 kişinin 3 bin 11'i erkeklerden, geri kalan 1 366 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 12 bin 385 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında 1.366 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında yüzde 72,58 oranında artışla 4.983' e yükselmiştir. Bu noktada yukarıda da bahsedilen SGK sorgulamalarından sonra kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Bitlis işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	8.541
BÜRO MEMURU (GENEL)	513
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	471
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	126
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	107
KALORİFER ATEŞÇİSİ (KATI VE SIVI YAKIT)	58
AŞÇI	53
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	53
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	52
ÖN MUHASEBECİ	49
BÜRO İŞÇİSİ	47
Diğer Meslekler	2.315

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Bitlis ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada BEDEN İŞÇİSİ (GENEL) mesleği yer almakta olup bu meslekte Bitlis ilinde Kuruma kayıtlı 8.541 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği BÜRO MEMURU (GENEL), BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK) meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra TEMİZLİK GÖREVLİSİ, BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT), KALORİFER ATEŞÇİSİ (KATI VE SIVI YAKIT) meslekleri izlemiştir. Bitlis ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı BEDEN İŞÇİSİ (GENEL) mesleği alması, Bitlis ilinde imalat sanayinin ağırlıkta olmamasından kaynaklanmaktadır.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

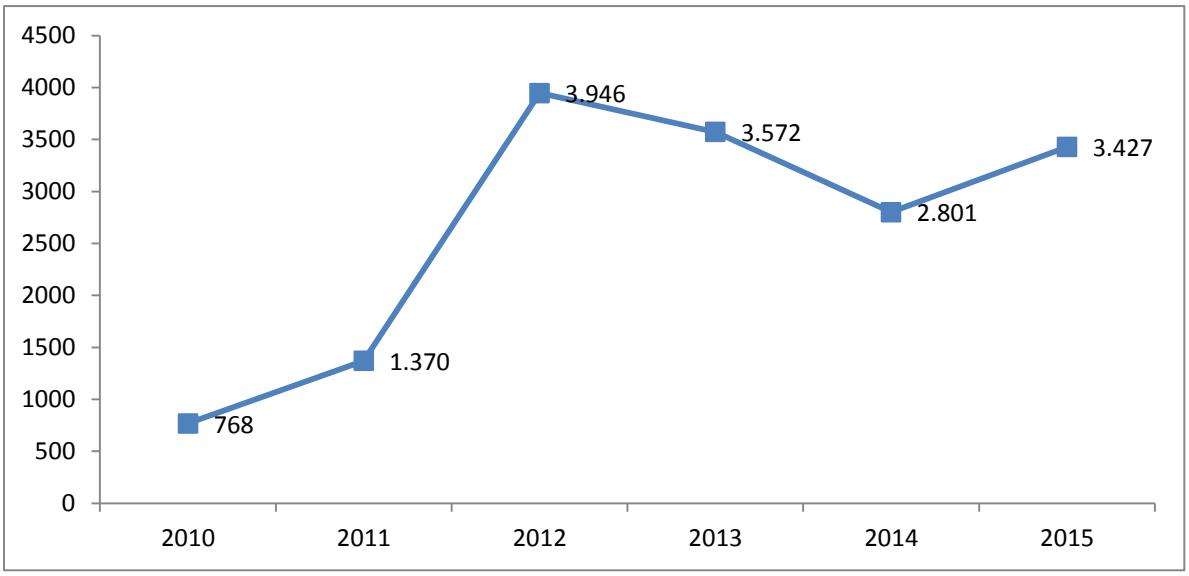

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 768 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde 3.427 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1443
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	751
DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ	454
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	288
BÜRO MEMURU (GENEL)	91
GARSON (SERVİS ELEMANI)	38
SATIŞ DANIŞMANI	25
MERMER İŞÇİSİ	22
BÜRO İŞÇİSİ	19
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	17
Diğer Meslekler	3410
Genel TOPLAM	3.427

Kaynak: İŞKUR

Bitlis ilinde 2015 yılında 3.427 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk 3 sırada BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)), ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ ve DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ meslekleri, farklı olarak dördüncü sırada KONFEKSİYON İŞÇİSİ mesleği yer almıştır. Daha sonra bu meslekleri BÜRO MEMURU (GENEL), GARSON (SERVİS ELEMANI), SATIŞ DANIŞMANI, MERMER İŞÇİSİ, TEMİZLİK GÖREVLİSİ meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Bitlis ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

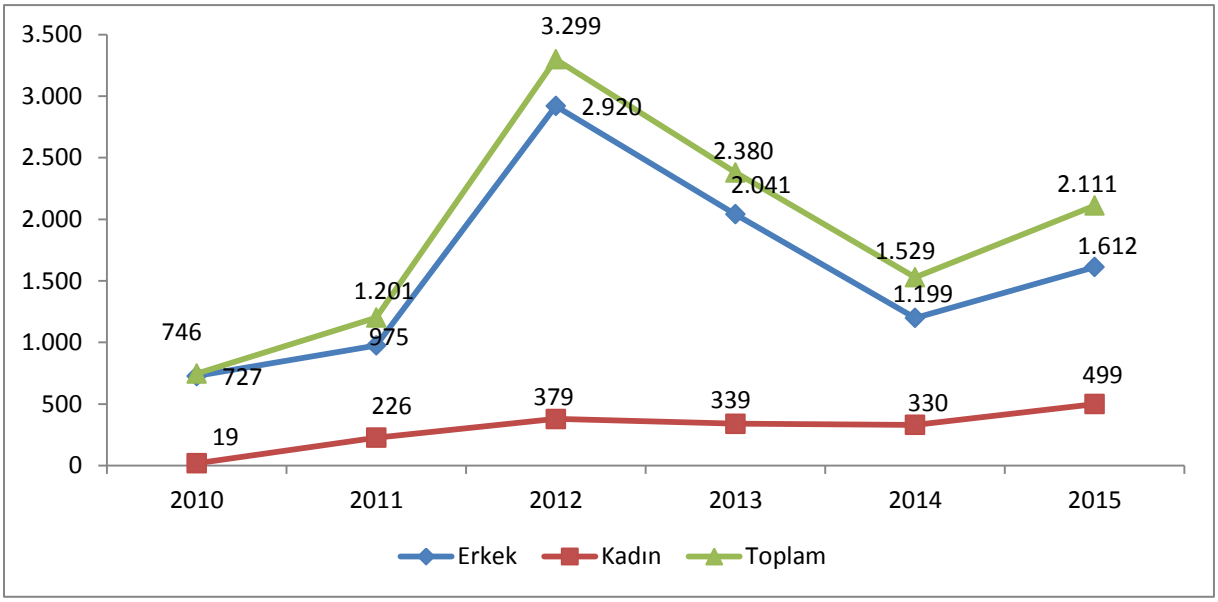

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 746 olan Bitlis ilinde işe yerleştirilenlerin 727 'si erkeklerden, geri kalan 19 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar özellikle 2012 yılında artış eğiliminde olmasına karşın daha sonra 2015 yılında tekrar artış eğilimi göstermiştir. 2015 yılında Bitlis ilinde 2 Bin 111 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 76'sı erkekler, yüzde 34 ü ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2012 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir artış yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1097
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	400
DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ	197
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	119
BÜRO MEMURU (GENEL)	83
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	32
BÜRO İŞÇİSİ	16
SATIŞ DANIŞMANI	14
GEMİ ONARIM İŞÇİSİ	14
GARSON (SERVİS ELEMANI)	12
Diğer Meslekler	127
Genel TOPLAM	2.111

Kaynak: İŞKUR

Bitlis ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada BEDEN İŞÇİSİ (GENEL) mesleği öne çıkmıştır. Bitlis ili için BEDEN İŞÇİSİ (GENEL) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 2.111 işe yerleştirmenin 1.097'si bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ, DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ, KONFEKSİYON İŞÇİSİ, BÜRO MEMURU (GENEL), GÜVENLİK GÖREVLİSİ, BÜRO İŞÇİSİ ,SATIŞ DANIŞMANI,GEMİ ONARIM İŞÇİSİ,GARSON (SERVİS ELEMANI) meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Bitlis ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	50	1148	459	668	6	145	515	1961	104	7882
2014	28	798	221	248	4	105	253	1151	68	3214
2013	14	592	104	139	1	106	119	837	64	3115
2012	24	799	45	60	4	100	73	959	38	2957
2011	36	838	35	68	8	199	79	1105	11	378
2010	43	856	8	8	2	49	53	913	13	394

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 515 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 1.961 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 53 kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 515 'lere çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 913 iken 2015 yılında 1961 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında 8 programın açıldığı ve bu programlardan 8 katılımcının faydalandığı görülmekteyken, 2015 yılında 459 program açılmış ve 668 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 50 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 148 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında 2 program düzenlenmişken bu sayı 2015 yılında 6 ya yükselmiş ve katılımcı sayıları da 49'dan 145'e yükselmiştir. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 104 program düzenlenmiş olup bu programlardan 7 bin 882 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Bitlis ilinde 2015 yılında toplam 1.993 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 932'si işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	1993	932
2014	1618	858
2013	976	449
2012	660	289
2011	374	292
2010	233	244

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	369
BÜRO MEMURU (GENEL)	51
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	36
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	30
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	24
AŞÇI	22
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	17
KAMYON ŞOFÖRÜ	17
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHLI)	11
TEMİZLİK İŞÇİSİ (EL İLE - CADDE, SOKAK, PARK VB.)	10
Diğer Meslekler	345
Toplam	932

Kaynak: İŞKUR

Bitlis ili işgücü piyasası içinde BEDEN İŞÇİSİ (GENEL) mesleği ön planda olduğu önceki tablolarda görülmekteydi. Zira alınan açık işlerde ve işe yerleştirmelerde bu meslek ilk sırada yer almıştı. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 369 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken BÜRO MEMURU (GENEL) mesleğinde bu sayı 51 olarak gerçekleşmiştir. Bu meslekleri ise TEMİZLİK GÖREVLİSİ BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK), ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA AŞÇI meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Bitlis ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Bitlis ilinde 165 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 42 bin 709 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Bitlis ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Bitlis ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İnşaat	86
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	20
İmalat	13
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	11
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8
Ulaştırma ve depolama	6
Eğitim	4
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1
Bilgi ve iletişim	1
Genel Toplam	**165**

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Bitlis ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 52,1' i İnşaat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İnşaat sektörünün Bitlis ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İnşaat sektörü Bitlis ili için önde gelen bir sektör durumundadır.

En az işyeri ise Gayrimenkul faaliyetleri, Bilgi ve iletişim ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe bulunmaktadır. Daha sonra ise Diğer hizmet faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründeki işyerleri karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Bitlis ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

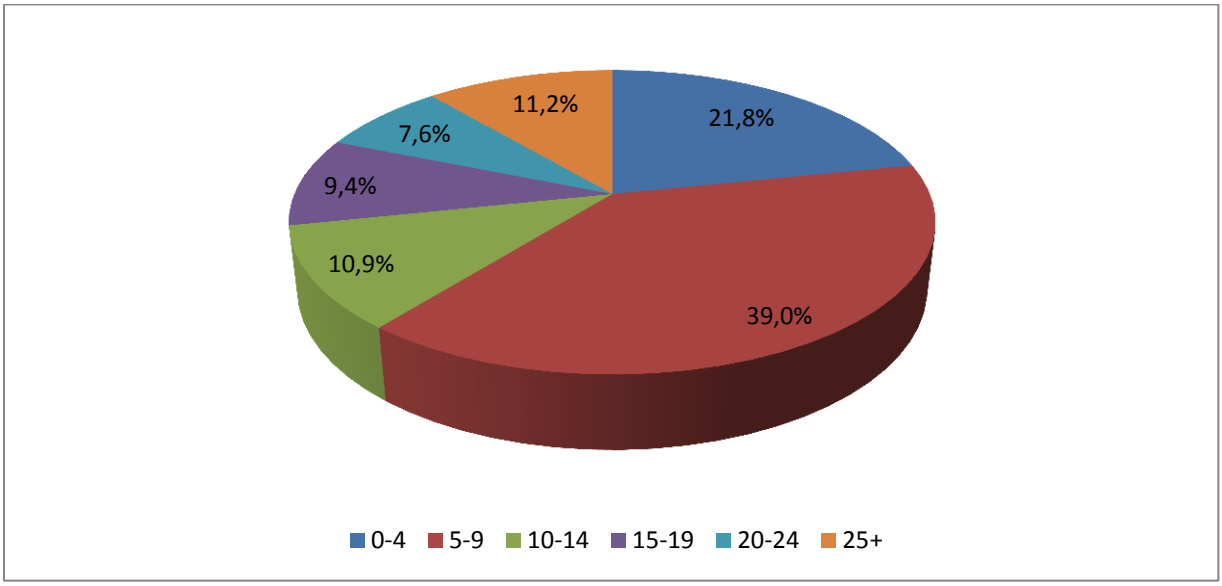

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Bitlis ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 39,0'ı 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 10,9'dir. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 5-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 5 işyerinden biri ise 0-4 yaş aralığında faaliyet göstermektedir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

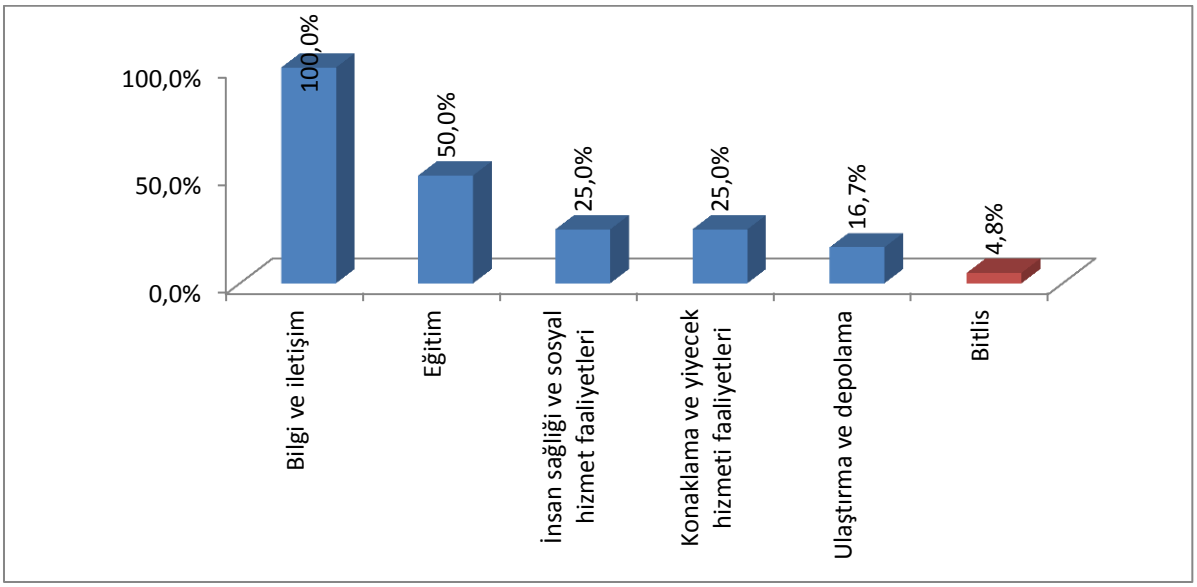

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde hizmet veren sektörlerden Bilgi ve İletişim sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 100'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Bitlis ili genelinde bu oran yüzde 4,8 olarak gerçekleşmiştir. Bitlis ilinde ikinci sırada Eğitim sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 50'sinde part-time çalışanı bulunmaktadır Üçüncü ve dördüncü sırada ise yüzde 25,0 ile İnsan Sağlığı ve sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Ulaştırma ve Depolama gibi sektöründe ise işgücü part-time çalışma yapma eğiliminde daha az bulunmaktadır. Özellikle çalışma şartları ve ücret düzeyi, part-time çalışma yönünde işgücünü sevk etmemektedir.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-time Çalışma Durumu

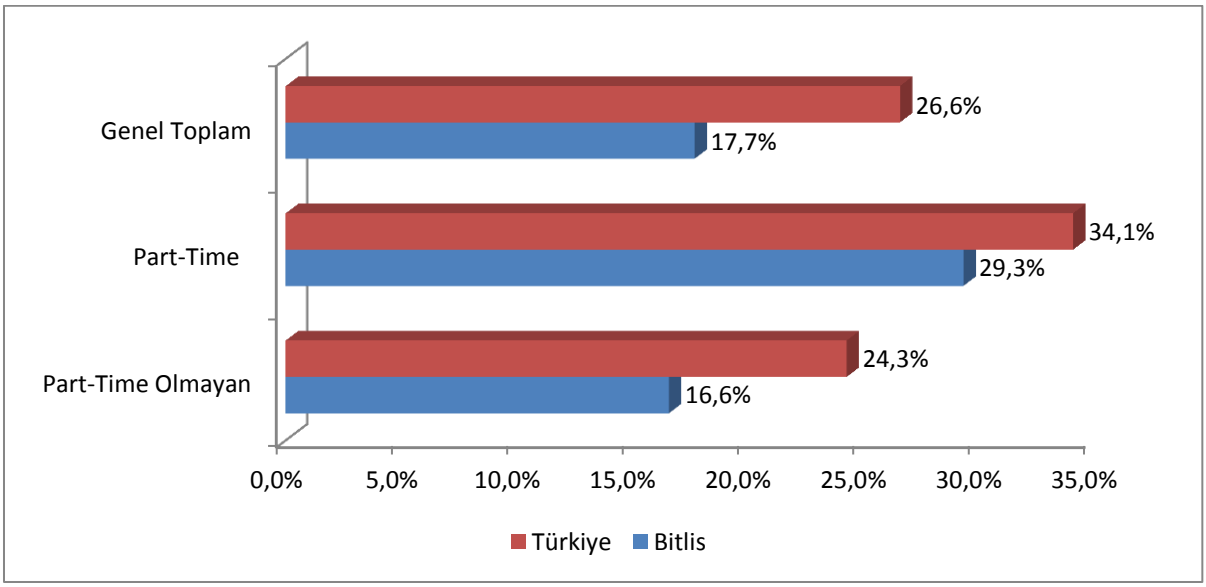

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Bitlis ilinde bu oran yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Bitlis ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 29,3 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 16,6 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Bitlis ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye genelinin doğru orantılı bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

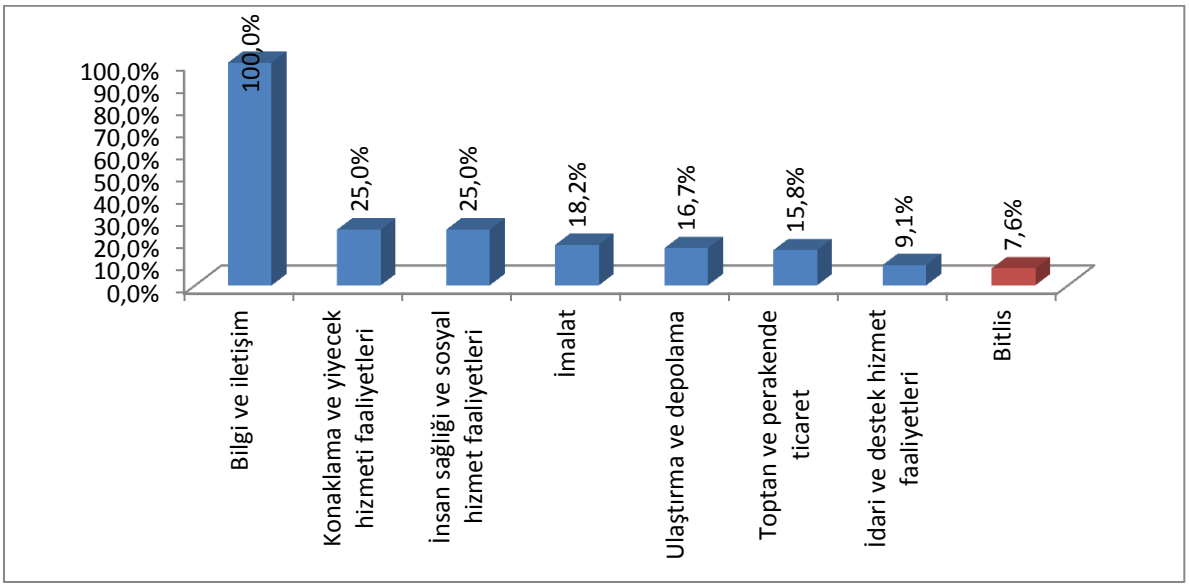

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde işyerlerinin yüzde 7,6'sında vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Bitlis ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Bilgi ve İletişim sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Bitlis ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Toptan ve Perakende Ticaret, Ulaştırma ve Depolama, İmalat, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

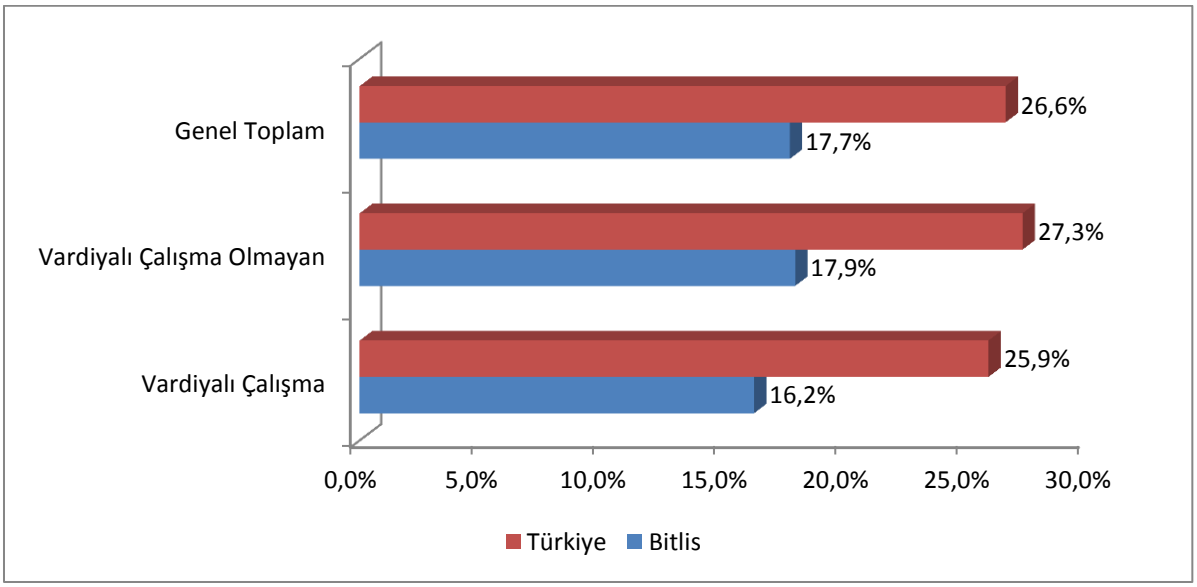

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 16,2'si kadın, yüzde 83,8'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 17,9'ye yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Bitlis ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 17,7'sinin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 6 çalışandan 1'i kadın 5'i erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasına da hemen hemen yakın bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,4 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Bitlis ilinde de belirgindir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

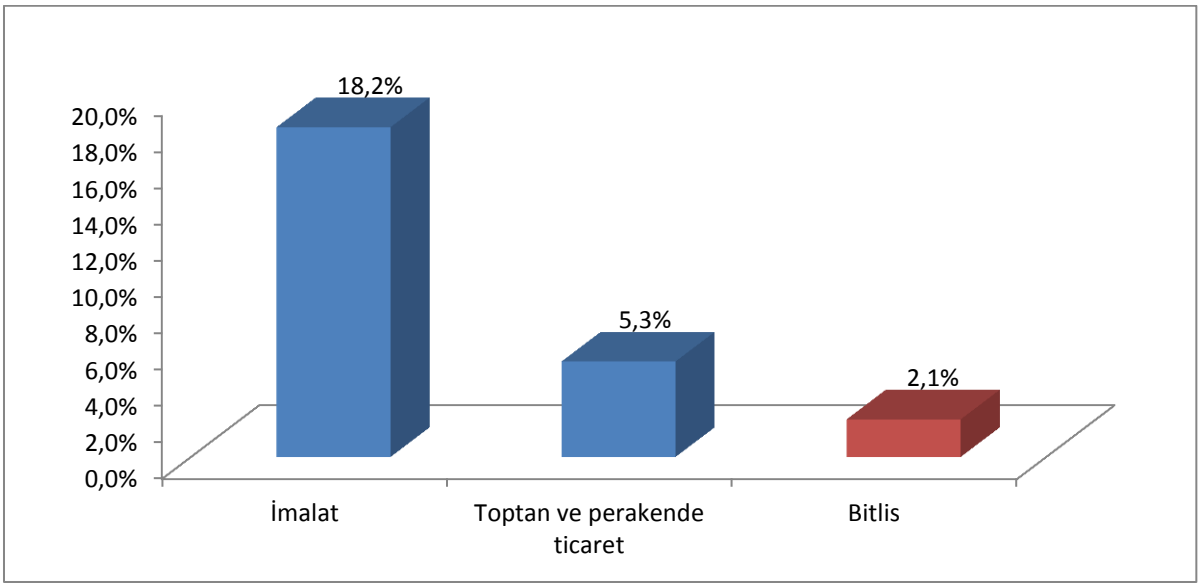

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde 17 sektörden 2 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 18,2'si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 5,3 ile Toptan ve perakende Ticaret sektörü bulunmaktadır. Bu iki sektör ihracat yapma oranı anlamında Bitlis ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,2'si ihracat yapmakta Bitlis ilinde ise bu oran yüzde 2,1 olduğu görülmektedir.

İhracat yapan sektörler incelenirken, daha önce İmalat sektörünün Bitlis ili için söylenen, öncü sektör olma hususu akıllara gelmektedir. Bitlis ilinde bulunan işgücü için İmalat sektöründe istihdam edilme hususu önemli ağırlık oluşturmaktaydı. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlere nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

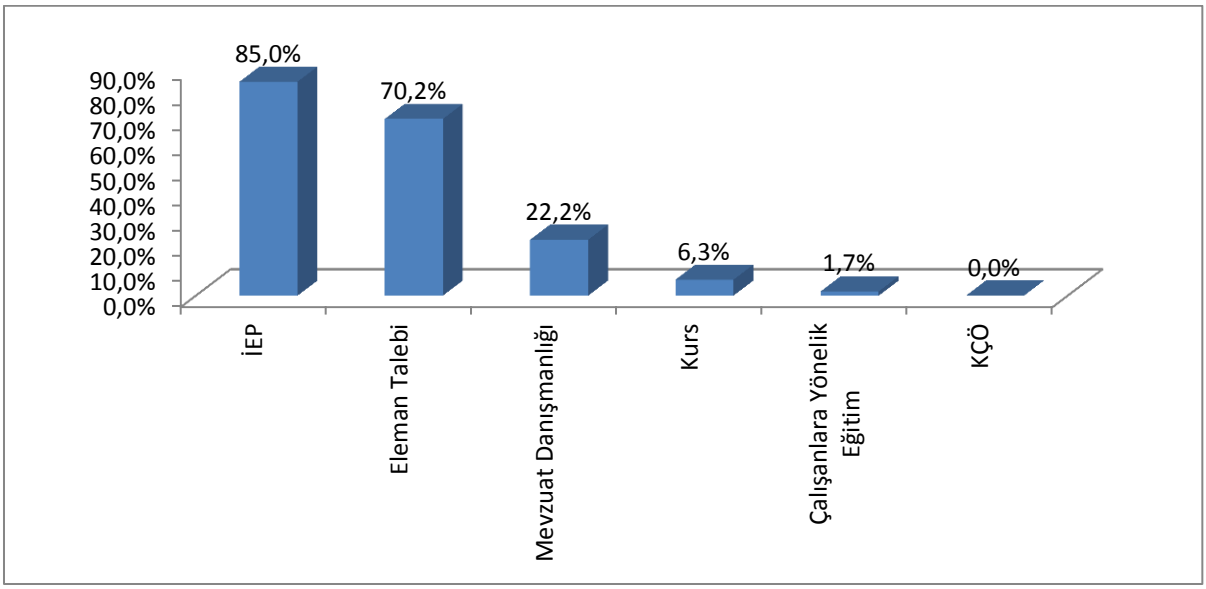

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 42,4'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran Bitlis ili için Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan İEP talep noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 85,0'ı İŞKUR'dan İEP talebinde bulunmuşlarken yüzde 70,2'si eleman talebi, yüzde 22,2'si mevzuat danışmanlığı alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Bitlis ilinde yüzde 85 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

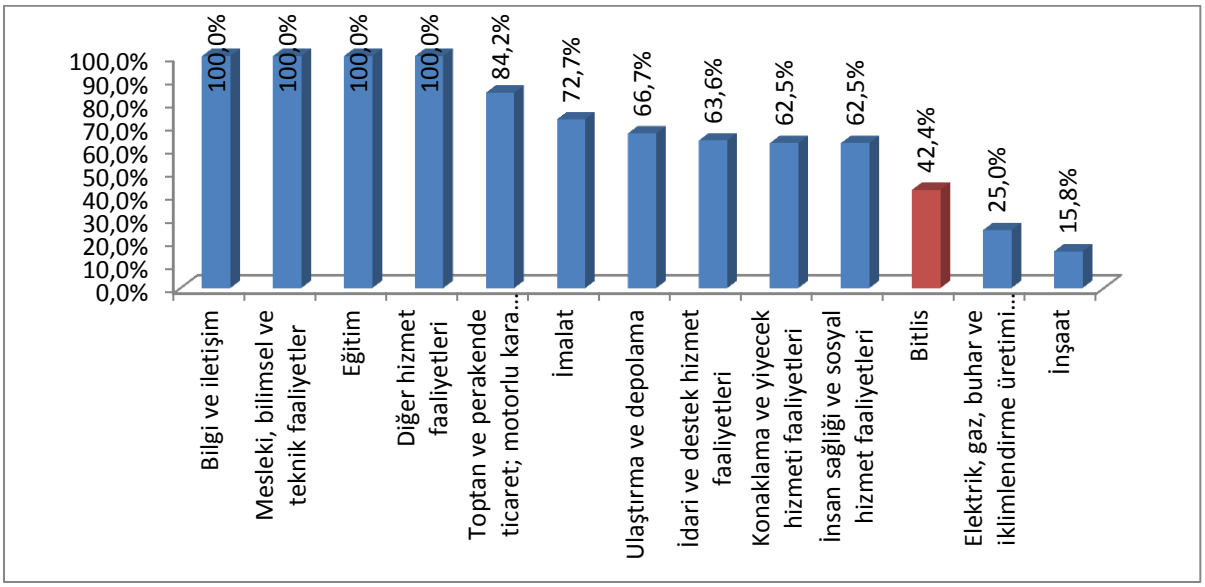

Kaynak: İPA 2016

Şekil 12'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Bitlis ilinde Bilgi ve İletişim, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Eğitim ve Diğer Hizmet faaliyetleri sektöründe bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise İnşaat sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Eleman Talebi	İEP	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Eğitim	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	0,0%	87,5%	93,8%	6,3%	6,3%
İmalat	12,5%	62,5%	75,0%	25,0%	25,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	75,0%	75,0%	0,0%	25,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	85,7%	85,7%	14,3%	57,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	100,0%	80,0%	0,0%	20,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	40,0%	80,0%	0,0%	20,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	61,8%	84,6%	0,0%	15,4%
Genel Toplam	1,7%	70,2%	85,0%	6,3%	22,2%

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde Bilgi ve iletişim, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Eğitim ve Diğer hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir.

Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki tablo 9'da yer almaktadır. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin hepsi hem işbaşı eğitim programı hizmetinden hem de mevzuat danışmanlığı alanındaki hizmetinden faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Eğitim sektöründeki işyerleri ise hem eleman talebi hem mevzuat danışmanlığı hem de İEP hizmetlerinden yararlanmışlardır. Ayrıca bu sektördeki işyerlerinin yarısı da işbaşı eğitim programından faydalanmak için İŞKUR ile temasa geçmişlerdir.

İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerinin İŞKUR hizmetlerinden İEP ve eleman talebi olmak üzere yararlanma oranı yüzde 85,7 olarak gerçekleşmiştir.

Eleman talebi hizmeti için mutlaka tüm işyerlerinin İŞKUR'dan faydalandığı diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İmalat, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İnşaat sektörleri olmuştur.

Eğitim sektöründeki hizmetlerden faydalanan işyerlerinin yüzde 100' ü işbaşı eğitim programından, yüzde 50'si eleman talebi ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden faydalanmıştır.

İmalat sektöründeki işyerlerinin tümü İŞKUR'un mevcut faaliyetlerinden faydalanmıştır.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Bitlis ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

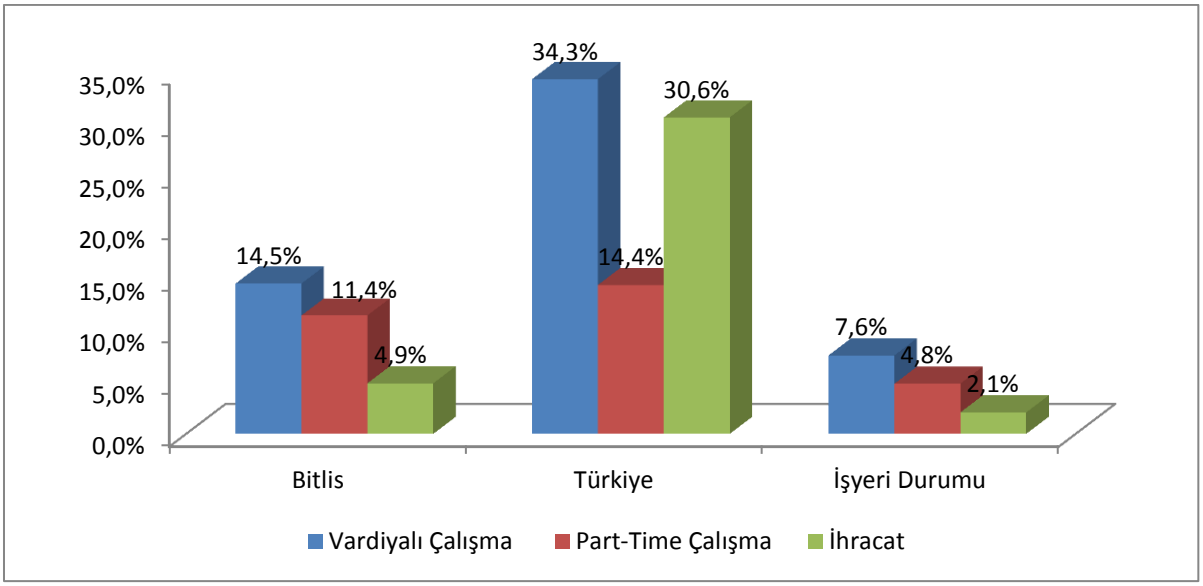

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bitlis ilinde ise bu oran yüzde 14,5 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Bitlis ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 7,6'sı vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için belirgin olmamakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusu değildir.

Bitlis ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha yüksek oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır. Ancak part-time çalışanı olan işyeri oranı İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinde daha düşüktür.

Mevcut İstihdam

Bitlis ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Bitlis ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 4 Bin 242 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 3 Bin 490 çalışan erkeklerden, 751 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İnşaat	1.087	16	1.103
Toptan ve perakende ticaret	462	171	633
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	425	161	586
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	516	65	581
İmalat	343	169	512
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	176	108	284
Ulaştırma ve depolama	227	5	232
Eğitim	103	44	147
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	64	0	64
Bilgi ve iletişim	42	7	49
Diğer hizmet faaliyetleri	42	5	47
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	1	3
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0	1
Genel Toplam	**3.490**	**751**	**4.242**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Bitlis ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı inşaat sektöründe istihdam edilmektedir. İnşaat sektörünün Bitlis ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 98 oranında, kadınlarda ise yüzde 2 oranında inşaat sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 68'lik ve yüzde 2' lik oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise inşaat sektöründe çalışma oranı yüzde 26 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

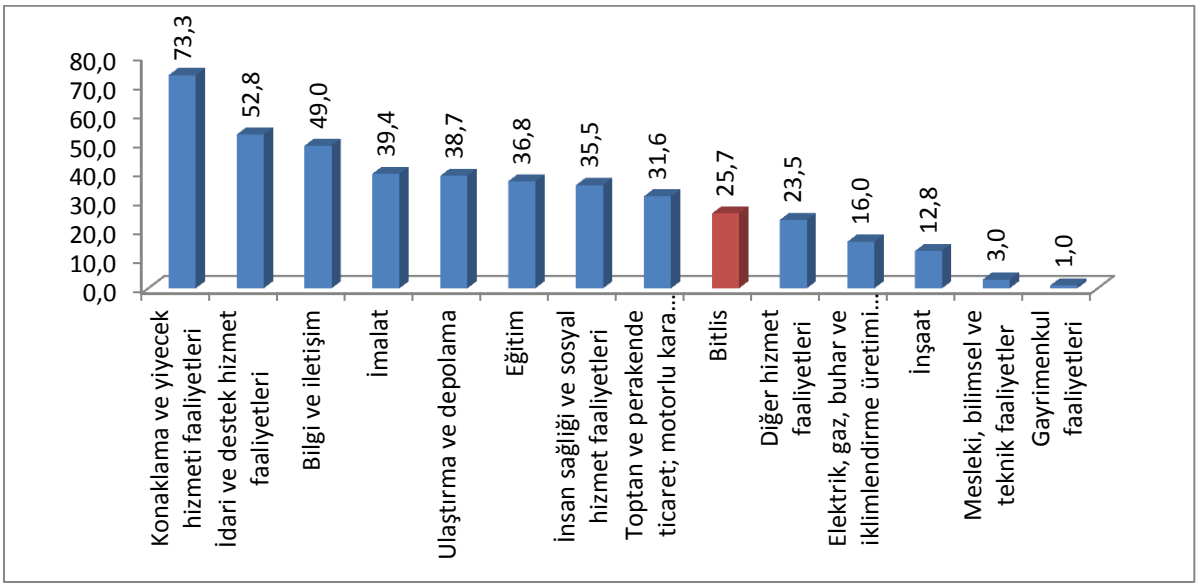

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Bitlis ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 25,7 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 73,3; ikinci sırada bulunan İdari ve destek hizmet faaliyetleri 52,8 kişi ve üçüncü sırada bulunan Bilgi ve iletişim sektöründe 49 kişi istihdam edilmektedir. İmalat, Ulaştırma ve Depolama, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı olmak üzere bu sekiz sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektörünün Bitlis ili için en yüksek istihdamı barındıran bir sektör olduğu daha önce ifade edilmişti. İnşaat sektöründeki işyeri sayısının da diğer sektörlere nazaran daha fazla olması ortalama çalışan sayısı sıralamasında bu sektörün on birinci sırada olmasının sebebini oluşturmaktadır.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	940	173	1.113
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	589	180	769
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	509	71	579
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	452	58	511
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	330	133	463
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	339	34	373
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	233	91	324
YÖNETİCİLER	98	11	109
GENEL TOPLAM	3.490	751	4.242

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 26'sı, erkek çalışanların yüzde 26,9'u ve kadın çalışanların yüzde 23'ü bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR meslek grubu yer almakta ve yüzde 18,8 oranında çalışanı barındırmaktadır.

SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR grubunda çalışanlar incelendiğinde ise; yüzde 87 oranında erkeklerin, yüzde 13 oranında ise kadınların olduğu görülmektedir.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise YÖNETİCİLER olmuştur.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	657	216	873
5-9	1.396	453	1.849
10-14	569	13	582
15-19	308	19	327
20-24	239	22	260
25+	321	29	351
BİTLİS	**3.490**	**751**	**4.242**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında azalma ve artma meydana gelmiştir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 24,7 kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde 24,2; 10-14 yaş için yüzde 2,2; 15-19 yaş için yüzde 5,8 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 8,4 ile biraz daha yüksek olmakla birlikte 25+ yaş için yüzde 8,2 olarak gerçekleşmiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 11,2'dir. Ancak toplam işyerleri içindeki payı az olmasına rağmen toplam çalışanların yüzde 8,2'si 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Bitlis ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. TEMİZLİK GÖREVLİSİ ve BEDEN İŞÇİSİ (GENEL) mesleği hem toplam çalışanlar hem de erkek çalışanlar arasında en fazla çalışılan ilk iki mesleği oluşturmaktadır. Kadın çalışanlar arasında ise ilk sırada DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ mesleği yer almaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	MAKİNECİ (DİKİŞ)	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)
VERİ GİRİŞ KONTROL İŞLETMENİ	VERİ GİRİŞ KONTROL İŞLETMENİ	VERİ GİRİŞ KONTROL İŞLETMENİ
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	KALİTE KONTROLCÜ	KONFEKSİYON İŞÇİSİ
BÜRO MEMURU (GENEL)	BÜRO MEMURU (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	MEYDANCI - KONFEKSİYON	BÜRO MEMURU (GENEL)
BEKÇİ	HEMŞİRE	MAKİNECİ (DİKİŞ)
AŞÇI	MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler VERİ GİRİŞ KONTROL İŞLETMENİ, DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ KONFEKSİYON İŞÇİSİ, BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK), BÜRO MEMURU (GENEL), MAKİNECİ (DİKİŞ) ve ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

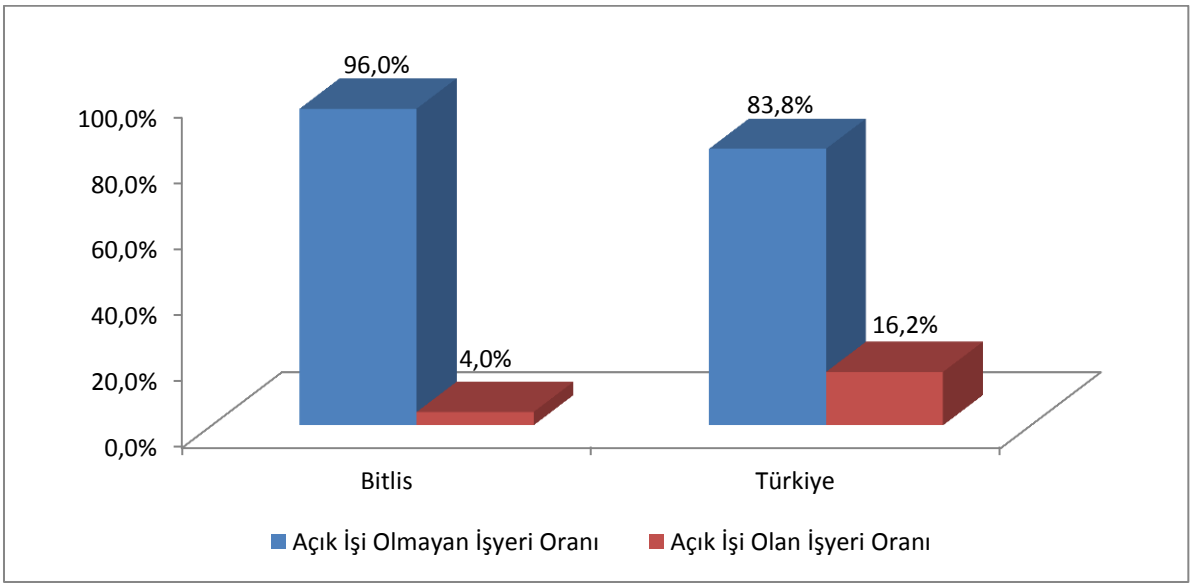

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 4,0'ü açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre düşük olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Bitlis ilinde 165 işyerinden 31 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Toplam Açık İş Sayısı
İmalat	25
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	3
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3
Genel Toplam	**31**

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda da Kurum verilerinde olduğu gibi İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 31 kişilik açık işin yüzde 80'ine tekabül eden 25 kişilik İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleridir.

Tablo 15'te ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 15: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
İmalat	4,6%	27,3%
Toptan ve perakende ticaret	0,5%	10,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,5%	12,5%
Genel Toplam	**0,7%**	**4,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Bitlis ilinde açık iş oranı yüzde 0,7 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Bitlis ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99 kişilik dolu kadronun yanında ortalama 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 4,6 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında ise İmalat sektörü ön plana çıkmıştır. Bu sektördeki her 4 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır. İmalat sektörünü yüzde 10,5 ile Toptan ve perakende ticaret sektörü ve yüzde 12,5 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

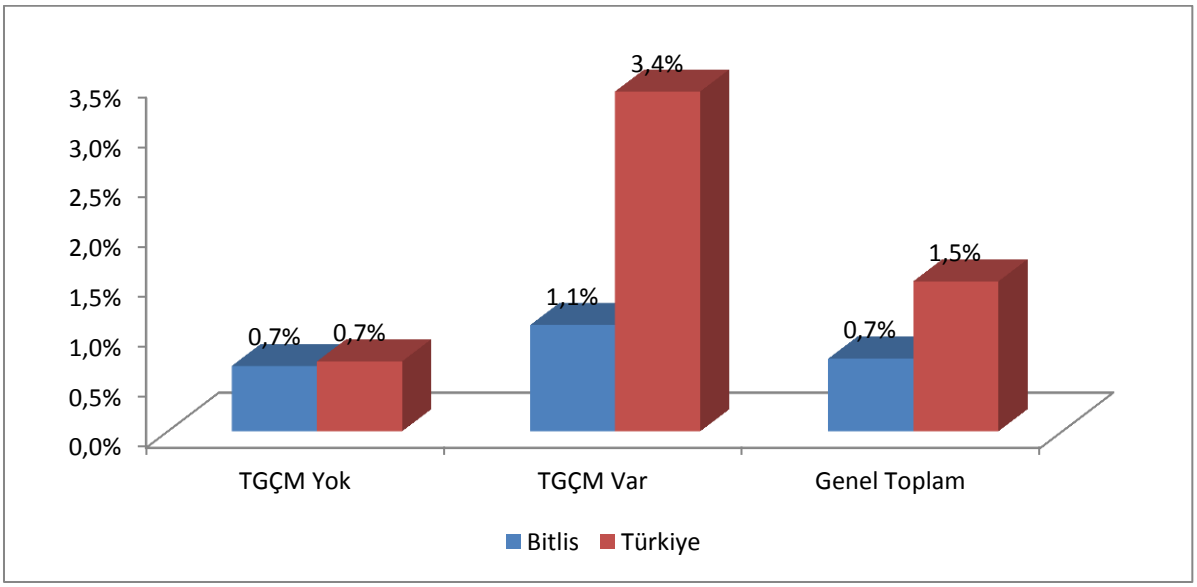

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,1; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,7 olarak gerçekleşmiştir. Bitlis ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

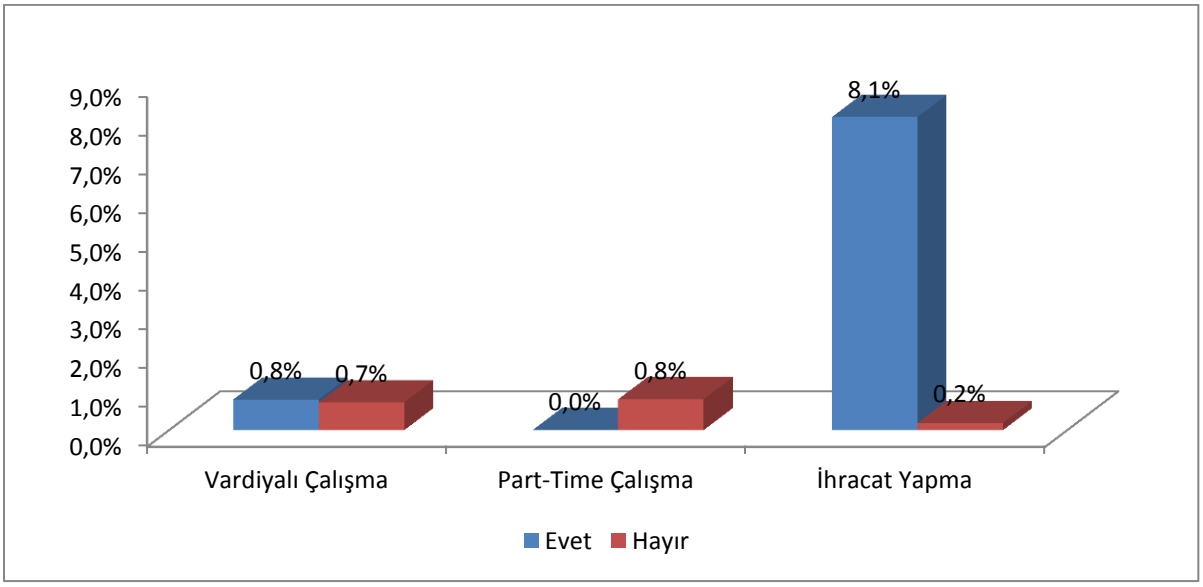

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 0,8; vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,7 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0; yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,8'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 8,1; yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,2 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

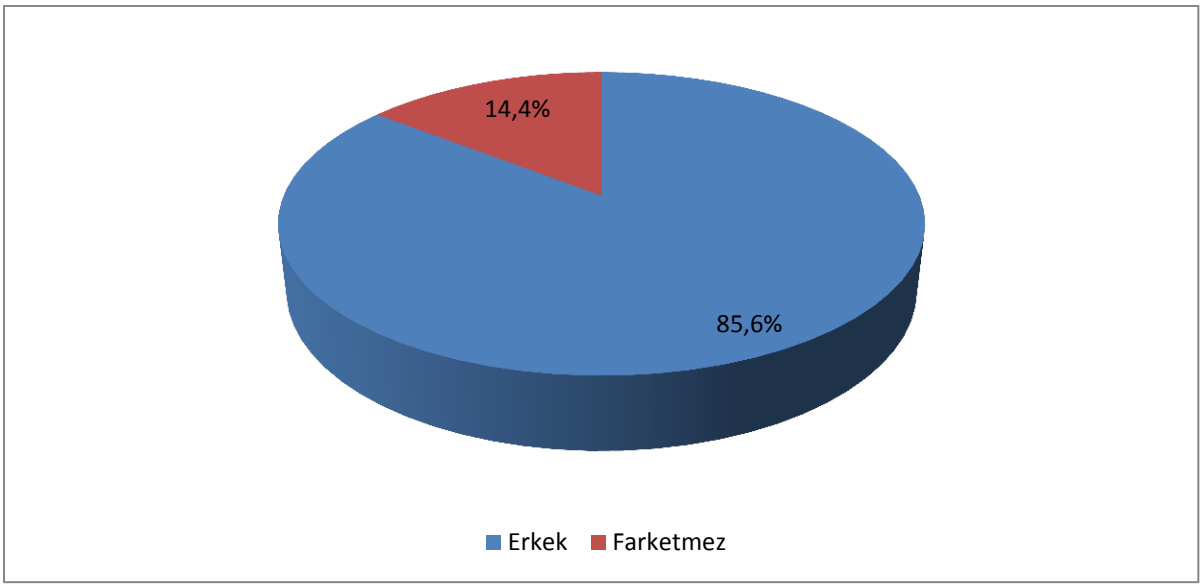

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 18'de ise Bitlis ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 85,6'sında işverenlerin erkek işgücü talebi ortaya çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise 0 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık

işlerinde yüzde 14,4 oranında belli bir cinsiyet tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

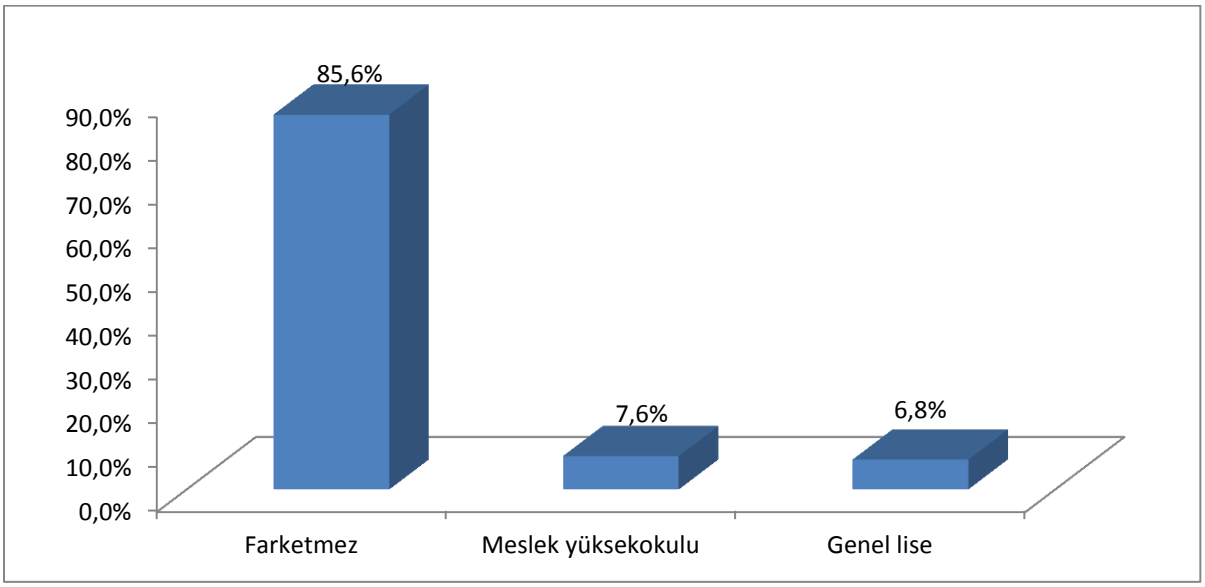

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Bitlis ilindeki açık işlerin yüzde 6,8'inde işverenler asgari genel lise mezunu işgücü talep etmiştir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise Meslek Yüksekokulu seviyesi olarak görülmektedir. Kısaca Genel Lise ve altı Eğitim Seviyesinde 6,8 oranında kalmıştır.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

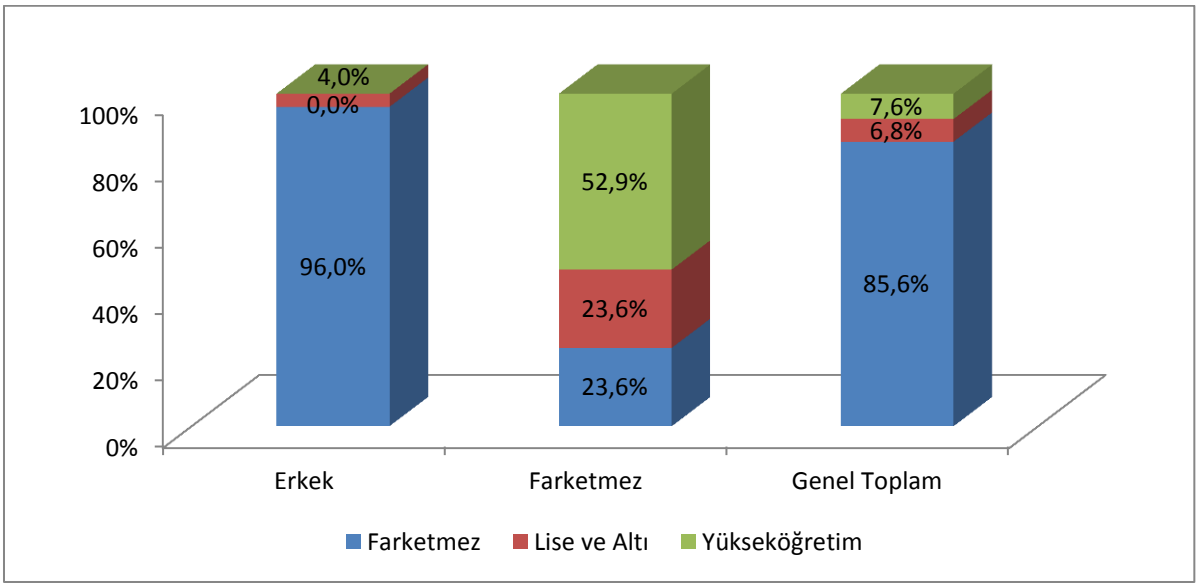

Kaynak: İPA 2016

Şekil 20'de görüleceği üzere farketmez seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha az oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiş, ayrıca yükseköğretim seviyesinde de kadın işgücü için bir talepte bulunulmamıştır. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha fazladır. Zira bu eğilimin nedeni, eğitimli işgücünün talep edildiği sektör ve mesleklerdeki "beyaz yakalı" istihdamı ön plana çıkmasıyla işgücü talebinde cinsiyet tercihinin eğitim tercihinin yanında çok bir anlam ifade etmemesi olarak söylenebilir.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 16'da Bitlis ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 16: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Lise ve Altı	Yükseköğretim	Fark etmez
İmalat	0,0%	9,5%	90,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	66,7%	0,0%	33,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	6,8%	7,6%	85,6%

Kaynak: İPA 2016

İşyerlerinden alınan açık işlerinde yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece Toptan ve perakende ticaret motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü olmuştur. Lise ve altı seviyesinde açık iş verilen tek sektör ise Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü olmuştur.

Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründeki işverenlerin tamamı açık işlerinde eğitim seviyesinin önemli olmadığını belirtmişler, Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işverenler ise yüzde 33,7 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulmamışlardır. Bu husus, aslında bu işlerde istihdam edilecek elemanların çok fazla nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışıyor olacaklarını ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; İmalat ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

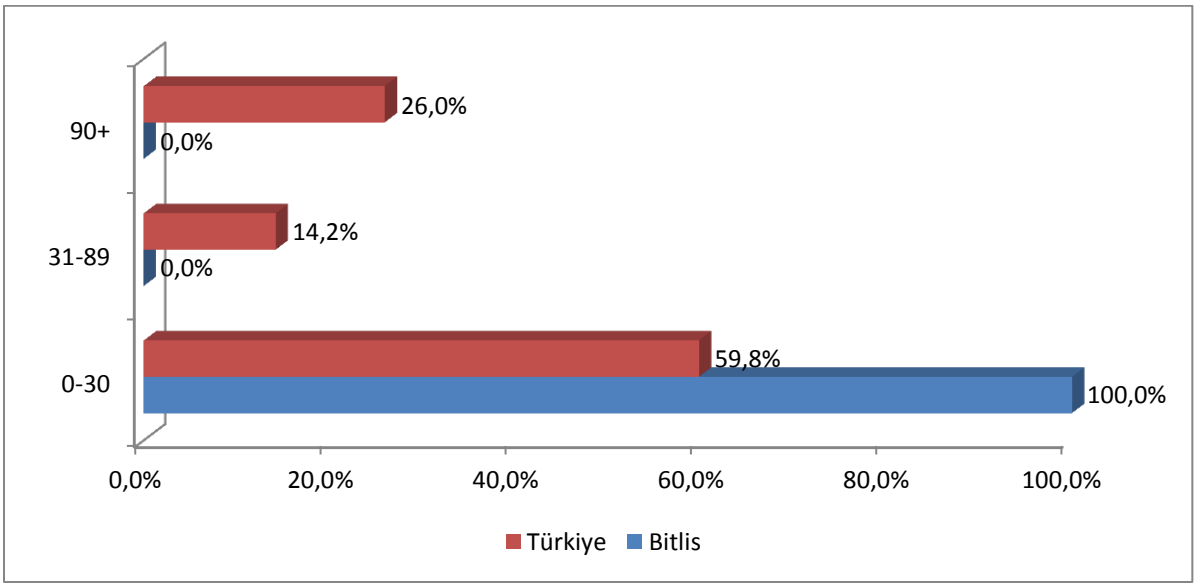

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Bitlis ilinde açık işlerin yüzde 100' ü 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha düşük tespit edilmiştir. Bitlis' de gerçekleşen oran Türkiye geneline göre düşük kalmıştır. Yani Bitlis ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 17: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
0-30	100,0%	100,0%	100 %
31-89	0,0%	0,0%	0,0%
90+	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunulmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 100 oranında gerçekleşmiştir. Erkek işgücü taleplerinde ise bu oran yüzde 100 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 22: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

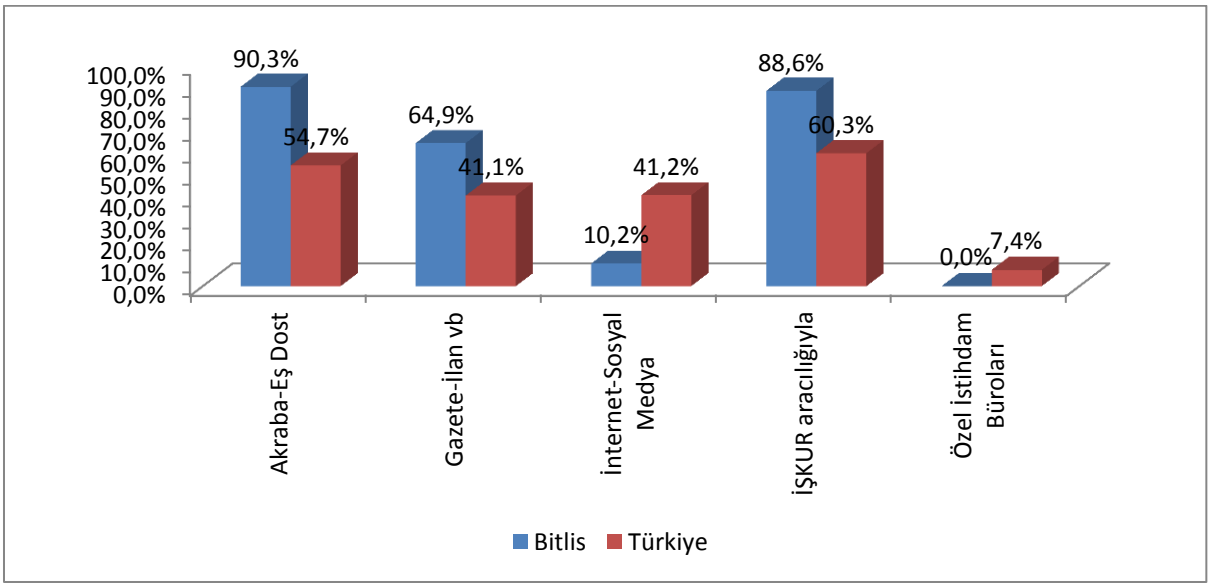

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Bitlis ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Bitlis ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 90,3 gibi büyük bir oranı Akraba-eş dost a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir. Bitlis ilinde işverenler daha sonra İŞKUR vb. arama kanalını kullanmıştır. Gazete-İlan vb arama kanalları da 64,9 oranında gerçekleşmiştir. Bu üç arama kanalı için Türkiye gerçekleşmelerinin Bitlis iline göre daha düşük bir oranda olduğu görülmektedir.

Tablo 18: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Genel Lise	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Meslek Yüksekokulu	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Farketmez	88,7%	66,9%	4,0%	86,6%
Genel Toplam	90,3%	64,9%	10,2%	88,6%

Kaynak: İPA 2016

Yüzde 88,6 gibi yüksek oranlarda İŞKUR ve 90,03 oranında akraba-eş dost kanalları kullanılmıştır. Lise ve altı seviyelerinde yüzde 100 oranında İŞKUR aracılığıyla işverenler açık işlerini karşılamaya çalışmışlardır. Ayrıca bu oran göstermektedir ki; Genel Lise ve Meslek Yüksek Okulu seviyesinde talep edilen açık işler içinde en yüksek oranda kullanılmış olan arama kanalı Akraba-Eş Dost ve İŞKUR kanalıyladır. Bir diğer ifadeyle daha nitelikli ve yüksek eğitim derecesine sahip işgücünü istihdam etmek isteyenler ağırlıklı olarak İŞKUR aracılığıyla ve Akraba-Eş Dost kanallarını tercih etmektedir.

Herhangi bir eğitim seviyesi tercihinde bulunulmayan açık işler için işverenler çoğunlukla Akraba-Eş Dost u arama kanalı olarak kullanmaktayken en az ise İnternet-Sosyal Medya kanalı tercih edilmiştir.

Şekil 23'te ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 23: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

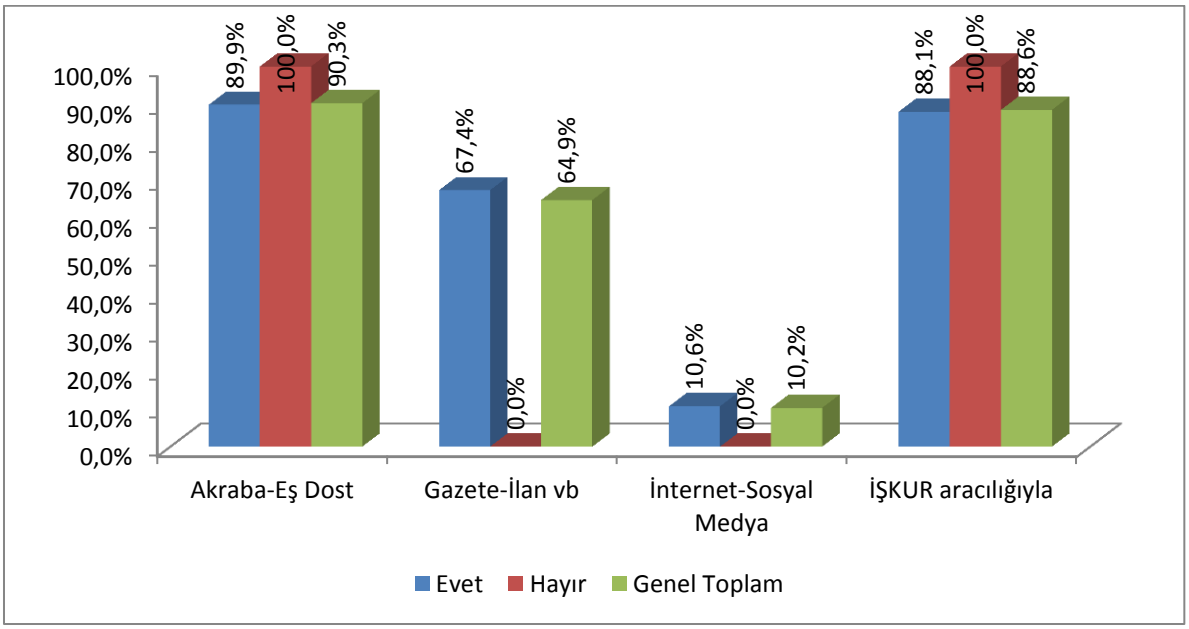

Kaynak: İPA 2016

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 88,1 gibi önemli bir oranda İŞKUR'un arama kanalı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu oran İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri için yüzde 100'de kalmıştır. İŞKUR hizmetlerinden yararlanmış olan işverenler açık işlerini de Kuruma bildirme yönünde eğilim sergilemişlerdir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri açık işleri için özel istihdam bürolarını yüzde 8 oranında kullanmışlarken, Kurum hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri açık işlerinde özel istihdam bürolarını hiç kullanmamışlardır.

Tablo 19: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	3	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	1	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	3	4	3	3
Takım Çalışması	4	*	*	*	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	4	5	4	5
Bilgisayar kullanımı	6	*	2	5	6

Kaynak: İPA 2016, *: Bu alanda veri bulunmamaktadır.

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Bitlis ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra İletişim ve İfade Yeteneği, Takım Çalışması, Hesap Yapabilme(Analitik Beceri), Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Bilgisayar kullanımı becerisi gelmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe sadece İnternet-Sosyal Medya. arama kanalı için ilk sırada değil üçüncü sırada yer almıştır. Diğer bütün arama kanalları için bu beceri hep ilk sırada yerini almıştır. İŞKUR üzerinden piyasaya sunulan açık işlerde ise yabancı dil becerisi dışında bütün beceriler talep edilmekte olup sadece bu becerinin istenmemesi dikkat çeken bir husustur.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	19
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	4
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	3
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	2
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	1
Genel Toplam	**31**

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 61,2' dir. İkinci sırada ise SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Bitlis ili için tespit edilen yüzde 0,7 açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 2,4 ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Hizmet Ve Satış Elemanları gelmektedir.

Tablo 21: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	0,6%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	0,6%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	0,6%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	0,5%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	0,1%
Genel Toplam	**0,7%**

Kaynak: İPA 2016

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar Hizmet Ve Satış Elemanları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler Meslek Mensuplarıdır.

Tablo 22: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	4,0%	23,6%	6,8%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	11,3%	0,0%	9,7%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	0,0%	23,6%	3,4%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	13,4%	0,0%	11,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	0,0%	52,9%	7,6%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	71,3%	0,0%	61,0%

Kaynak: İPA 2016

İşverenler erkek işgücü tercihinde bulundukları açık işlerinde yüzde 71,3 oranında TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR; yüzde 13,4 oranında SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR; yüzde 11,3 oranında HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI mesleğinde ve yüzde 4 oranında ise

BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR meslek grubunda istihdam etmek istediğini bildirmişlerdir. Erkek işgücü taleplerinin ise daha fazla meslek grubunda olduğu görülmektedir.

Ayrıca yukarıdaki tabloda görülen oranlardan farklı olarak TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI meslek grubu, herhangi bir cinsiyet tercihinde en fazla oranda bulunmayan bir alan olmuştur. Zira bu meslek grubundaki açık işlerin yüzde 52,9'unda işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir.

Tablo 23'te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci sırada Bilgisayar kullanımı gelmiştir. Daha sonra ise İletişim ve İfade Yeteneği ve Takım Çalışması becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve son olarak İletişim ve İfade Yeteneği becerileri önemlidir.

Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarında ilk öncelik değişmemektedir. Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda ise ilk sıralamada öncelikler değişmemiş Fiziki ve Bedensel Yeterlilik önemini korumuştur.

Tablo 23: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceriler	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	*	1	2	*	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	*	1	1	2	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	4	*	3	*	*	3	3
Takım Çalışması	*	*	*	2	*	*	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	3	*	*	*	3	*	5
Bilgisayar kullanımı	2	*	*	*	*	*	6

Kaynak: İPA 2016, *: Bu alanda veri bulunmamaktadır.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	100,0%	93,8%	0,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR meslek grubu dışındaki tüm meslek gruplarında İŞKUR en yüksek oranda seçilen arama kanalı olmuştur. Açık iş arama kanallarında İŞKUR un seçilme oranı yüzde 100'dür.

HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI meslek grubu hariç, diğer meslek gruplarında Akraba-Eş Dost kanalını seçenlerin oranı yüzde 100 olarak belirlenmiştir.

Tablo 25: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Takım Çalışması	İletişim ve İfade Yeteneği	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Bilgisayar kullanımı
BETON SANTRAL OPERATÖRÜ	2	*	3	1	*	*
MERMER İŞÇİSİ	1	2	*	*	*	*
LABORATUVAR TEKNİKERİ	2	*	*	1	3	*
SERVİS ELEMANI (GARSON) YARDIMCISI	*	*	*	1	*	*
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	1	*	*	*	2	3
KARGO TAKİP GÖREVLİSİ	2	*	3	*	*	1
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1	*	3	2	*	*

Kaynak: İPA 2016

*: Bu alanda veri bulunmamaktadır.

Tablo 25'te Bitlis ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. BETON SANTRAL OPERATÖRÜ ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe yer almaktadır. MERMER İŞÇİSİ mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. LABORATUVAR TEKNİKERİ mesleği için ise sadece Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmiştir. SERVİS ELEMANI (GARSON) YARDIMCISI mesleği için ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi istenmektedir.

RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI) mesleğinde istenen becerilerde ilk sırayı Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi almaktadır. İkinci sıradaki beceri önceliği ise Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) bu meslekte öncelik olarak yerini almıştır.

Tablo 26: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Erkek	Genel Toplam
BETON SANTRAL OPERATÖRÜ	BETON SANTRAL OPERATÖRÜ
MERMER İŞÇİSİ	MERMER İŞÇİSİ
SERVİS ELEMANI (GARSON) YARDIMCISI	SERVİS ELEMANI (GARSON) YARDIMCISI
KARGO TAKİP GÖREVLİSİ	LABORATUVAR TEKNİKERİ
	RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)
	KARGO TAKİP GÖREVLİSİ
	TEMİZLİK GÖREVLİSİ

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde en fazla açık iş olan meslekler; BETON SANTRAL OPERATÖRÜ, MERMER İŞÇİSİ, SERVİS ELEMANI (GARSON) YARDIMCISI, LABORATUVAR TEKNİKERİ, RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI), KARGO TAKİP GÖREVLİSİ, TEMİZLİK GÖREVLİSİ Elemanıdır.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de BETON SANTRAL OPERATÖRÜ, MERMER İŞÇİSİ, KARGO TAKİP GÖREVLİSİ meslekleridir.

Tablo 27: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Erkek	Fark etmez	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	3	4	3
Takım Çalışması	4	*	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	*	3	5
Bilgisayar kullanımı	5	5	6

Kaynak: İPA 2016

Erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, ikinci öncelik de Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi olarak görülmektedir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Bitlis ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 24: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

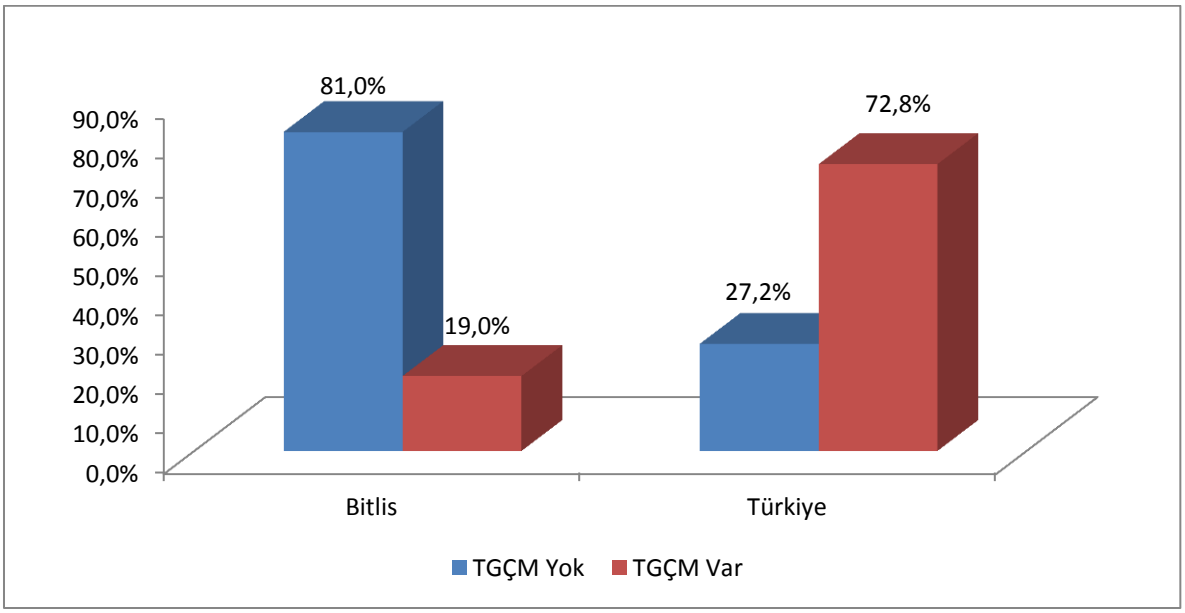

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Bitlis ilinde ise 20+ istihdamlı 165 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 31 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 19 ile Bitlis ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

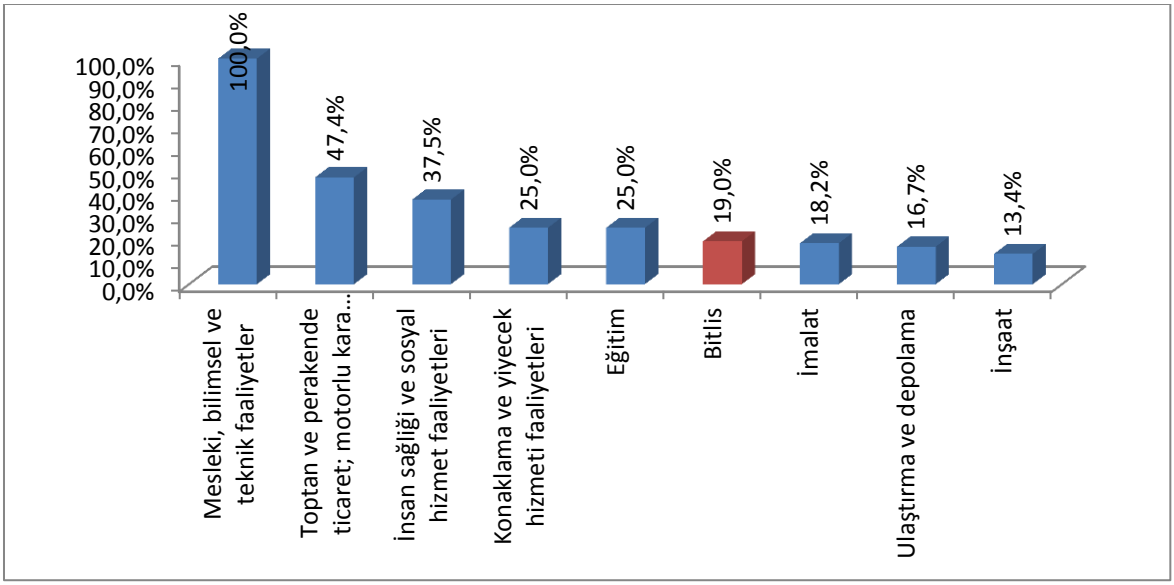

Kaynak: İPA 2016

Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İnşaat sektörü gibi Bitlis ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının son sırada yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İnşaat	85
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	27
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	9
İmalat	7
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3
Ulaştırma ve depolama	2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2
Eğitim	1
Genel Toplam	136

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde 136 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde İnşaat sektörü ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Bitlis ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 83 ‘ünü oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Bitlis ilinde toplam çalışanların yüzde 41 ‘i bu sektörlerde çalışmaktadırlar.

Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 26: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

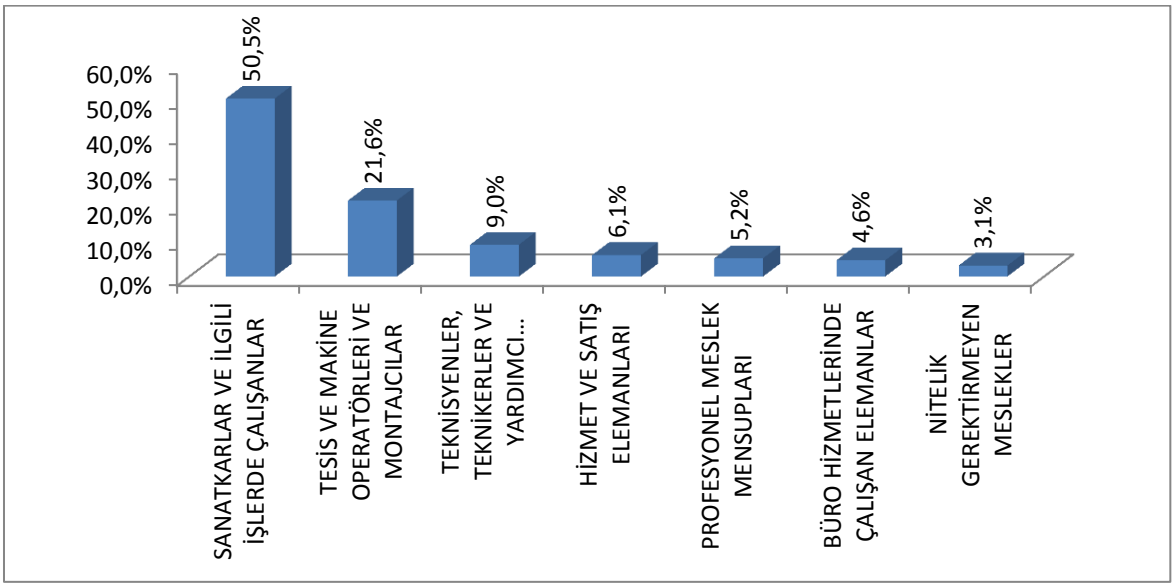

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 69 kişi ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 50,5'i bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Bitlis ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir.

Tablo 29: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Dağılımı
İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	15,4%
SONDAJ OPERATÖRÜ/SONDÖR	9,2%
SIVACI	7,7%
SIHHİ TESİSATÇI	5,4%
PAZARLAMACI	4,6%
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	4,6%
MERMER İŞÇİSİ	4,3%
İNŞAAT BOYACISI/BOYACI	3,8%
ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)	3,8%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3,1%

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 21 kişi ile İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 13 kişi ile SONDAJ OPERATÖRÜ/SONDÖR, 10 kişi ile SIVACI meslekleri takip etmektedir.

Şekil 27: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

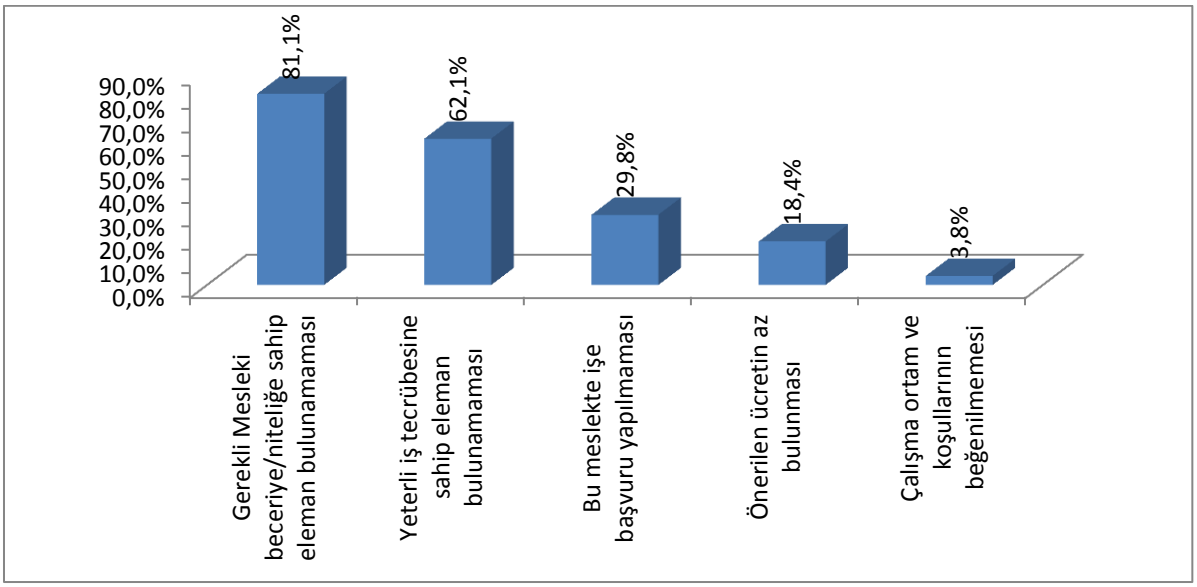

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik göstermediği belirtilmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 28: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

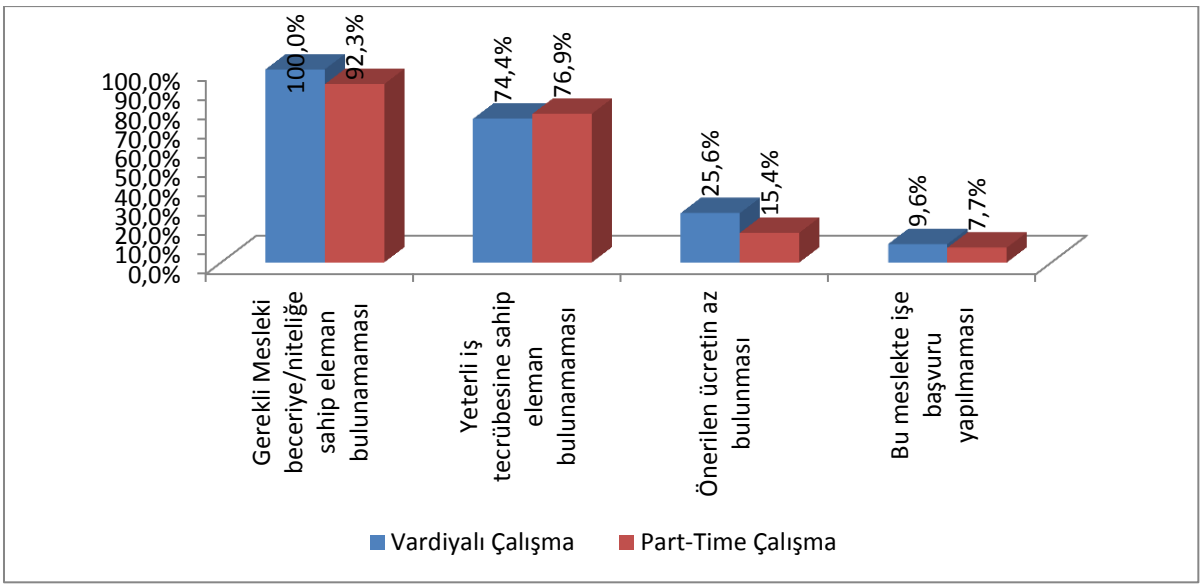

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her iki duruma sahip işyerlerinde de oranları değişmekle beraber TGÇM nedenlerinden ilk sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Ayrıca Bitlis ili hatta ülke geneli işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmelerinin de aynı nedene dayanması sebebiyle, bu husus genel bir problem halini almaktadır.

Tablo 30: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	50,4%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	0,0%	100,0%	25,3%	0,0%	0,0%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	75,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	14,2%	85,8%	56,7%	0,0%	0,0%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	46,7%	74,7%	91,4%	0,0%	24,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	8,5%	100,0%	83,8%	17,1%	0,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	7,6%	89,3%	18,0%	10,7%	6,8%
BİTLİS	29,8%	81,1%	62,1%	3,8%	18,4%

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, yedi meslek grubundan beş tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir.

Tablo 31: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	50,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SONDAJ OPERATÖRÜ/SONDÖR	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SIVACI	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SIHHİ TESİSATÇI	71,4%	28,6%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
PAZARLAMACI	16,7%	100,0%	100,0%	33,3%	0,0%	0,0%
RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI)	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	50,4%	0,0%
MERMER İŞÇİSİ	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İNŞAAT BOYACISI/BOYACI	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	75,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE), SONDAJ OPERATÖRÜ/SONDÖR, SIVACI, PAZARLAMACI, RESEPSİYON GÖREVLİSİ (ÖN BÜRO ELEMANI), İNŞAAT BOYACISI/BOYACI, ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)meslekleri olmak üzere toplam on meslekten yedi tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. MERMER İŞÇİSİ mesleğinin ise temininde güçlük çekilmesinin tek bir nedeni olduğu tablodan görülmekte olup Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması neden olarak belirlenmiştir. Diğer yandan SIHHİ TESİSATÇI mesleğinin temininde güçlük çekilmesinin nedenleri arasında Önerilen Ücretin Az Bulunması nedeni söz konusu meslekte en yüksek orana sahip olup bu haliyle diğer mesleklerin nedenlerinden farklılık göstermektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Bitlis ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7’si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Bitlis ilinde işverenlerin yüzde 24,1 ‘i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken Bitlis ‘de bu sayı 4’e yükselmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli oranı olan 3,9’a yakın olup yüzde 3,6 olarak öngörülmüştür.

Tablo 32: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Hayır
İmalat	27,3%	0,0%	36,4%	36,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
İnşaat	7,3%	2,4%	73,2%	17,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	36,8%	5,3%	42,1%	15,8%
Ulaştırma ve depolama	33,3%	0,0%	16,7%	50,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	12,5%	0,0%	62,5%	25,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	18,2%	9,1%	45,5%	27,3%
Eğitim	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
Genel Toplam	15,9%	2,5%	58,9%	22,7%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Bilgi ve iletişim, Diğer hizmet faaliyetleri ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Diğer hizmet faaliyetleri sektöründeki mevcut işyerlerinin yaklaşık yarısının istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörlerin önümüz yıl Bitlis ‘de işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 33: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İmalat	366	71,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	10	15,6%
İnşaat	136	12,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	54	8,5%
Ulaştırma ve depolama	22	9,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	0,5%
Bilgi ve iletişim	3	6,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	19	3,3%
Eğitim	2	1,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	3	6,4%
TOPLAM	618	14,6%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Bitlis 'de ise bu oran, yüzde 14,6 olup ülke geneli ile artış yönünde benzerlik göstermektedir.

İmalat, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, İnşaat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Ulaştırma ve depolama, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Bilgi ve iletişim, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Eğitim, Diğer hizmet faaliyetleri gibi tüm sektörlerde artış tahmin edilmektedir. Sayısal olarak artışın daha fazla İmalat sektöründeki artıştan kaynaklanacağı öngörülmektedir. Öyle ki Bitlis 'de beklenen 618 kişilik istihdam artışının yarısından fazlasının bu sektörde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Tablo 34: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	3	0,7%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	19	3,6%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	127	11,4%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	3	1,0%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	281	48,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	21	5,7%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	162	21,1%
YÖNETİCİLER	1	1,1%
GENEL	618	14,6%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR olarak tespit edilmiştir. Bitlis ilinde de benzer tespitle ilk sırada aynı meslek grubu yer alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR, TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR ve NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Bitlis ilinde beklenen tüm artışın yüzde 81,1 'ini oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR meslek grubu olup tüm artışın yalnızca yüzde 0, 7'sini oluşturmaktadırlar.

Tablo 35: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)
DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ	SOĞUK DEMİRCİ
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	BÜRO MEMURU (GENEL)
SONDAJ OPERATÖRÜ/SONDÖR	
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	
İNŞAAT İŞÇİSİ	
BRİKET İMAL İŞÇİSİ	
MERMER İŞÇİSİ	
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, KONFEKSİYON İŞÇİSİ, BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT), DOKUMA KONFEKSİYON MAKİNECİ, ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA), SONDAJ OPERATÖRÜ/SONDÖR, GÜVENLİK GÖREVLİSİ, İNŞAAT İŞÇİSİ , BRİKET İMAL İŞÇİSİ , MERMER İŞÇİSİ, ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA meslekleri olup, BEDEN İŞÇİSİ (GENEL), İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE), SOĞUK DEMİRCİ, BÜRO MEMURU (GENEL) mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Bunun yanı sıra Bitlis ilinde istihdam artışı beklenen Şoför- Yük Taşıma mesleği, Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinde de istihdam artışı beklenen ilk on meslek içerisinde yer almaktadır. Bu minvalde hem Bitlis ili için hem de ülke geneli için bu mesleklerde daha fazla istihdam sağlanacağı öngörülmektedir.

Şekil 29: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

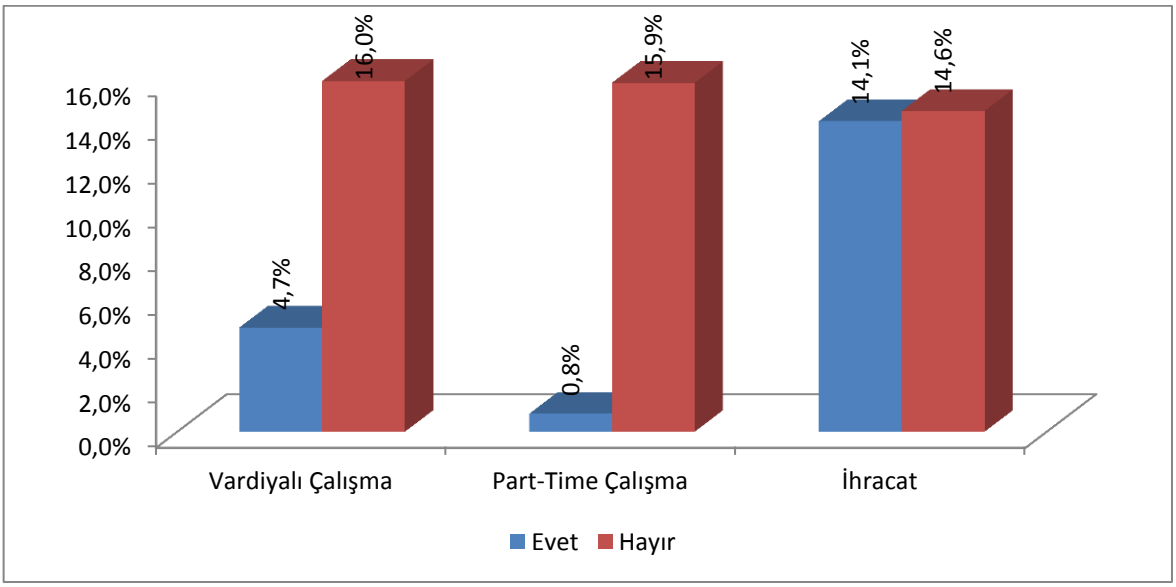

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapma olmak üzere üç özelliğe sahip işverenlerin benzer eğilimler sergilediğini görmekteyiz. Bitlis ili için yüzde 14,6 olan net istihdam değişim oranı, bu üç özelliğe sahip işyerlerinin üç türünde de daha düşük olarak hesaplanmaktadır. Bu da vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapan işverenlerin önümüz dönem, bu üç özelliğe de sahip olmayan işverenlere nazaran daha düşük istihdam artışı beklediğini göstermektedir.

Bu sonuç, Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerleri için de geçerli olup ülke geneli yüzde 2,8 net istihdam değişim oranından, bu üç özellikten birine sahip olan işyerlerinin net istihdam değişim oranları, daha düşük olarak hesaplanmıştır.

Şekil 30: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

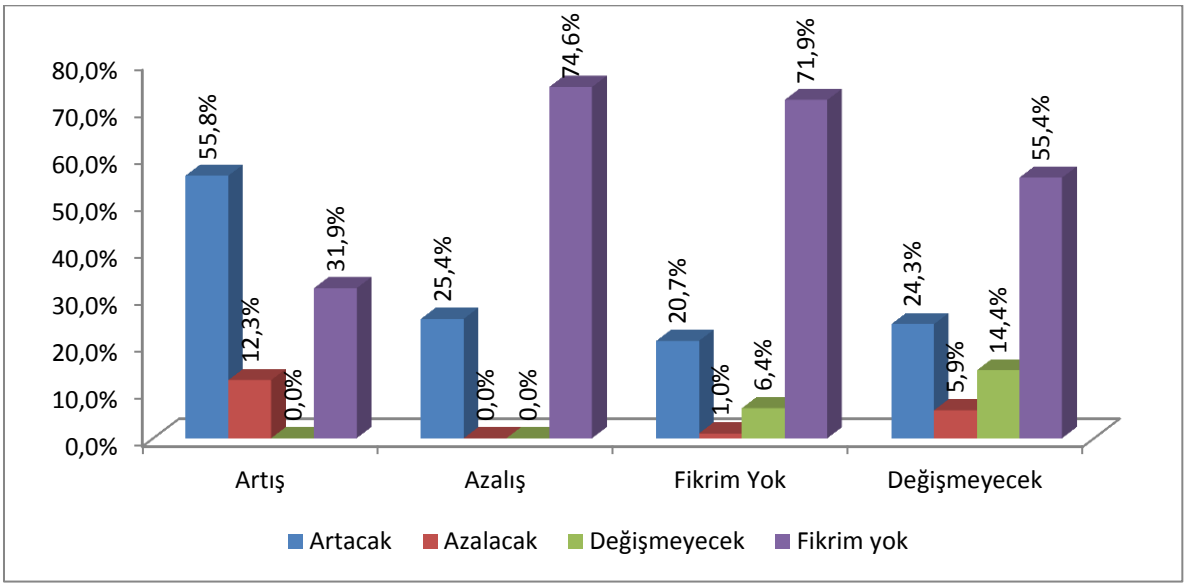

Kaynak: İPA 2016

Bitlis ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 15,9'unu oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 55,8 'inin beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken yüzde 12,3'ü ise azalış beklediği görülmektedir. Buradan işverenlerin yüzde 12,3'ünün önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede azalış beklemekte oldukları anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 2,5'ini oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 25,4'ü beş yıl sonrası için istihdam artışı beklemektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 22,7'sini oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 14,4'lük kısmı ise hem kısa vadede hem de beş yıl sonrasında yine istihdamın mevcut durumunu koruyacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 58,9'luk kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 71,9' uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile 12 bin 385'dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek Beden İşçisi (Genel) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri ve devamında Beden İşçisi (Temizlik) sıralandığı görülmektedir.

2010 yılında 768 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2014 yılında toplam 2 bin 801 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılında açık iş sayısı 3 bin 427 kişiye ulaşmıştır. Bu artış seyri devam ettiği takdirde 2016 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

2010 yılında 746 olan işe yerleştirme sayısı, 2015 yılında ise 2 bin 111 olarak gerçekleşmiştir.

Bitlis ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İnşaat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 2 işyerinden biri İnşaat sektöründedir.

Bitlis ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 4 bin 242 kişi çalışmaktadır. Çalışanların 3 bin 490'si erkek, 752'si kadındır. Bitlis'te kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Ancak bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Bitlis'te en fazla çalışan İnşaat, Toptan ve perakende ticaret sektörlerindedir. Çalışanların yüzde yaklaşık 40,9'u bu sektörlerdedir.

Bitlis ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 26,16'dır.

Bitlis'te erkekler ve kadınlarda en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Bitlis ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını söyleyen işyerlerinin oranı Bitlis ilinde yüzde 42,4'dir.

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler Bilgi ve İletişim, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler, Eğitim sektörleridir. İnşaat ve Elektrik, gaz, buhar ve

iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerindeki işyerleri İŞKUR hizmetlerinden diğer sektörlere göre daha az yararlanmıştır.

Bitlis ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 85 ile en fazla İşbaşı Eğitim Programı talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 70,2 ile Eleman Talebi, yüzde 22,2 ile Mevzuat Danışmanlığı, yüzde 6,3 ile Kurs ve % 1,7 Çalışanlara Yönelik Eğitim hizmetleri takip etmiştir.

Bitlis ilindeki işyerlerinin yüzde 0,7'si açık işi olduğunu belirtmiştir. Açık iş verme oranı ise yüzde 4'tür. Bitlis ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 80,6 ile İmalat sektöründe yer almaktadır.

Bitlis ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 88,6'sı gibi büyük bir oranı İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir.

Bitlis'teki açık işlerin yüzde 88,6'sı daha önce İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış işyerlerindedir.

Açık işlerde cinsiyet ile beceri arasındaki ilişkiye baktığımızda; erkeklerde eleman taleplerinde öncelikli olarak Fiziki ve Bedensel Yeterlilik beceri talebi öne çıkmaktadır.

Bitlis ilinde sektörel olarak eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin durumu incelendiğinde; eleman temininde en fazla güçlük çeken işyerleri Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründedir.

Bitlis ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Konfeksiyon İşçisi, Beden İşçisi (İnşaat), Dokuma Konfeksiyon Makineci ve Şoför (Yolcu Taşıma) Meslekleri Öne Çıkmakta İken Beden İşçisi (Genel), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), Büro Memuru (Genel) ve Soğuk Demirci mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.565	4.284
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792

KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968
KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	11.531	4.684	72.751	88.966

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Toplam\ \text{İ}stihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İ}ş\text{gücü} = \text{İ}stihdam\ Edilenler + \text{İ}ş sizler$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 8 Nisan- 6 Mayıs tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2014 yılı kayıtlarıdır.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İş}g\text{ücü}ne\ Katılım\ Oranı = \frac{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı\ (\ \text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumasal\ Olmayan\ Sivil\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İş}gücüne\ Dahil\ Olmayan\ N\ddot{u}fus\ Oranı = \frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ N\ddot{u}fus - \text{İş}gücü}{Kurumsal\ Olmayan\ N\ddot{u}fus} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}g\text{ücü}\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam}{Toplam\ \text{İ}stihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Ya\text{ş}\ Ba\text{ğ}ml\text{ı}l\text{ı}k\ Oran\text{ı}} = \frac{0 - 14\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus + 65\ Ya\text{ş}\ ve\ \text{ü}st\text{ü}\ N\text{ü}fus}{15 - 64\ Ya\text{ş}\ N\text{ü}fus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek

olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.